

T.C.

BATMAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

**YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN MOTİVASYON VE
DENEYİMLERİ: DİYARBAKIR'I ZİYARET EDEN KADINLAR ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

HAZIRLAYAN

AZİZE BURCU PEKİNER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

DOÇ.DR. MUSTAFA DOĞAN

TEMMUZ - 2019

BATMAN
T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN MOTİVASYON VE
DENEYİMLERİ: DİYARBAKIR'I ZİYARET EDEN KADINLAR ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

HAZIRLAYAN
AZİZE BURCU PEKİNER
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ.DR. MUSTAFA DOĞAN

TEMMUZ - 2019

BATMAN

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Doç. Dr. Mustafa DOĞAN danışmanlığında Azize Burcu PEKİNER tarafından hazırlanan “Yalnız Seyahat Eden Kadınların Motivasyon ve Deneyimleri; Diyarbakır’ı Ziyaret Eden Kadınlar Üzerine Bir Araştırma” adlı tez çalışması 03/07/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

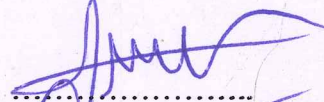
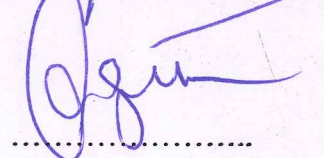
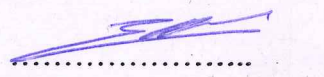
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hasan GÜL

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin Emre DİLEK

İmza

.....

.....

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Azize Burcu PEKİNER

03.07.2019

abpekiner

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN MOTİVASYON VE DENEYİMLERİ: DİYARBAKIR'I ZİYARET EDEN KADINLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Azize Burcu PEKİNER

**Batman Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı**

Danışman: Doç. Dr. Mustafa Doğan

2019, 61 Sayfa

Jüri

Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Hasan GÜL

Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin Emre DİLEK

Deneyim ve motivasyonla ilgili birçok çalışma bulunmaktadır fakat Türkiye’de yalnız seyahat eden kadınların deneyim ve motivasyonlarıyla ilgili çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı yalnız seyahat eden kadınların deneyim ve motivasyonlarını incelemektir. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve Diyarbakır’ı yalnız seyahat etmeye gelen 27 kadın üzerinden veriler toplanmıştır. Elde edilen ham bilgiler, içerik analizi yöntemi kullanılarak işlenmiştir.

Ortaya çıkan bulgular; yalnız seyahat eden kadınların deneyim ve en temel motivasyon kaynakları ile Diyarbakır özelindeki algılarına yöneliktir. Bu bağlamda, kadınların yalnız seyahat etmelerindeki en temel motivasyon kaynağı; “yeni insanları tanıma isteği”, “özgürleşme” ve bireysel seyahatin çekiciliği olarak belirlenmiştir. Yalnız seyahat etmek, kadınlar için genel olarak olumlu deneyimlere sahne olsa da olumsuz deneyim olarak bazı taciz ve benzeri vakalarla karşılaştıkları görülmüştür. Bununla birlikte, kadınlarda yalnız seyahat etmenin her şekilde devam ettirilmesine yönelik güçlü bir motivasyon olduğu da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır, Deneyim, Motivasyon, Kadın, Seyahat, Yalnız Seyahat

ABSTRACT

MS THESIS

MOTIVATION AND EXPERIENCE OF WOMEN TRAVELING ALONE: A SURVEY OF WOMEN VISITING DIYARBAKIR

Azize Burcu PEKİNER

**THE GRADUATE SCHOOL OF HEALTH SCIENCE OF BATMAN
UNIVERSITY**

Advisor: Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

2019, 61 Pages

Jury

**Doç. Dr. Mustafa DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Hasan GÜL
Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin Emre DİLEK**

There are many studies on experience and motivation, but there aren't any in studies about the experiences and motivations of women traveling alone in Turkey. The main purpose of this study is to research the experiences and motivations of women traveling alone. On the study, the semi-structured interview technique is used and we collected the data from 27 women who came to traveling alone in Diyarbakır. The raw information obtained are processed by using content analysis method.

The findings are for experiences and the most basic motivations of women traveling alone and the perception of Diyarbakır. In this context, the most important source of motivation for women to traveling alone is determined as "the desire to meet new people, emancipation and the charm of individual travel". Although traveling alone is generally seen for positive experience for women, there are also negative experiences such as harassment and similar cases women been exposed. However, it is also determined that there is a been motivation for women to continue travelling alone in any case.

Key Words: Diyarbakır, Experience, Motivation, Women, Travel, Solo Travel

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde değerli bilgilerini benimle paylaşan bana değerli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenin fazlasını yapan, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen mesleki hayatımda bana verdiği bilgilerden faydalanacağımı düşündüğüm değerli danışman statüsünü hakkıyla yerine getiren Doç. Dr. Mustafa Doğan'a ve ders süresinde değerli bilgilerini bizlere sunan Batman Üniversitesi'nin değerli hocalarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez dönemi süresinde desteklerini benden esirgemeyen aileme ve Kendal Kaya'ya teşekkürlerimi borç bilirim. Görüşme yaptığım süreçteki bütün görüşmeciler kadınlara ve yüksek lisans yapmamı isteyen ve başarılı olacağıma inanan rahmetli babamın ruhuna armağanımdır. Ayrıca bu tezimin bütün zorluklara göğüs gerip ayakta kalan bütün kadınlara armağanımdır.

Azize Burcu PEKİNER
BATMAN-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
RESİMLER LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	3
1.1. DENEYİM VE MOTİVASYON.....	3
1.2. Deneyim Kavramı	3
1.3. Deneyim Boyutları	5
1.3.1. Estetik Deneyimi	6
1.3.2. Eğlence Deneyimi	7
1.3.3. Eğitimsel Deneyimi.....	7
1.3.4. Kaçış Deneyimi	8
1.4. Motivasyon Kavramı.....	9
1.4.1. İtici ve Çekici Faktörler	9
II. BÖLÜM	11
2.1. YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLAR.....	11
2.2. Literatür Taraması.....	11
2.3. Dünya'daki Yalnız Seyahat Eden Kadınlar	17
2.3.1. Gertrude Bell (1868 - 1926).....	17
2.3.2. Nellie Bly (1864 - 1922)	18
2.3.3. Isabella Bird	19
2.3.4. Fanny Bullrock Workman (1859- 1925).....	20
2.3.5. Ida Pfeiffer (1797 - 1858)	21
2.3.6. Annie Londonderry (1870 - 1947).....	22
2.3.7. Barbara Hillary (1931-).....	23
2.4. Türkiye'deki Yalnız Seyahat Eden Kadınlar	24
2.4.1. Fatma Fahrünnisa Hanım	24
2.4.2. Türkiye'deki Gezgin Kadınlar ve "Yalnız Seyahat Eden Kadınlar"	24
III. BÖLÜM.....	25
3.1. Araştırma Alanı: Diyarbakır	25

3.2. Araştırmanın Amacı	28
3.3. Araştırmanın Kapsamı	28
3.4. Araştırmanın Önemi	28
3.5. Araştırmanın Evreni	28
3.6. Araştırmanın Yöntemi	29
3.7. Veri Toplama Teknikleri	32
3.8. Araştırmanın Sınırlıkları	33
3.9. Bulgular	34
Tartışma	52
Sonuç ve Öneriler	53
KAYNAKLAR	55
ÖZGEÇMİŞ	61

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Deneyim Tanımları Tablosu	4
Tablo 2. Literatür Özeti	14
Tablo 3. Turizm işletme belgeli konaklama istatistikleri-Diyarbakır	26
Tablo 4. Yıllara Göre Ziyaretçi (Diyarbakır’da Konaklayan) İstatistikleri.....	26
Tablo 5. Diyarbakır’ın kültürel ve doğal çekicilikleri.....	26
Tablo 6. Görüşme Formu	33
Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	34
Tablo 8. Yalnız Gezen Kadınların Olumlu Deneyimleri.....	35
Tablo 9. Yalnız Gezen Kadınların Olumsuz Deneyimleri	39
Tablo 10. Yalnız Seyahat Eden Kadınların Endişeleri ve Diyarbakır Deneyimleri..	42
Tablo 11. Yalnız Gezen Kadınların Motivasyon Kaynakları	47
Tablo 12. Yalnız seyahate çıkma kararını verme	49

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Gertrude Bell.....	17
Resim 2: Nellie Bly.....	18
Resim 3: Isabella Bird.....	19
Resim 4: Fanny Bullrock Workman.....	20
Resim 5: Ida Pfeiffer.....	21
Resim 6: Annie Londonderry.....	22
Resim 7: Barbara Hillary.....	23

1. GİRİŞ

Modern dünyanın bireyleri olan kadınlar seyahat faaliyetine, boş zamanlarını daha fazla ayırarak aktif katılmakta ve bu faaliyeti özgürlüğün ifade biçimi olarak değerlendirmektedir. Avrupa dışına seyahat etmek 18. yüzyıla kadar erkeklere özgü bir deneyim iken, 19. yüzyılda kadınların seyahate çıkmalarında artış görülmüştür. Bu dönemde eşleriyle beraber gelen kadınların dışında genellikle bilgilerini arttırmak, farklı ülkeleri tanımak, tekdüze olan yaşamlarını farklılaştırmak, hemşirelik ya da misyonerlik yapmak için çok sayıda kadın Doğu topraklarında kendini bulmuştur. Yalnız seyahat eden kadınların seyahat koşullarının daha güvenli hale gelmesiyle beraber yalnız başına seyahat eden kadınların sayısında artış meydana gelmektedir (Sevin, 2001 aktaran Daşçı, 2011).

Ülkemizde seyahat düşüncesinin Evliya Çelebi'nin şöhretine eşdeğer bir şekilde açıklaması vardır. Evliya Çelebi, rüyasında gördüğü Hz. Muhammed'in ellerine uzanıp öperken "Şefa'at Ya Resulallah" demesi gerekirken, Peygamber'in mehabetinden (yücelik ve ululuğundan) şaşırarak yanlışlıkla "Seyahat Ya Resulallah" söylemiştir. Farkında olmadan ortaya çıkan ironik serüvenine de ışık tutmaktadır (Kahraman ve Dağlı, 2016 aktaran Doğan, 2016).

Türk kadınının seyahat kültürü erkeklere göre daha da geç dönemde başlamıştır (Doğan, 2016). Refik Halit (Karay), 1918 yılındaki popüler Yeni Mecmua dergisinde bu gelişmeyi şöyle açıklamaya çalışmıştır: *"Bizde siyaset ve edebiyat nasıl ki yeni anlayışlara yerini bıraktıysa, seyahatin de giderek Avrupalılaştıran bir değişikliği, bir yeniliği olmuştur. Artık yolculuk da edebiyat gibi daha az maliyetli ve halk arasında da daha fazla yaygınlaşmaktadır. Kamu işlerine kadınlar da girmeye başlayalı, ulu bir kış dağı seyranına, bir ada gezintisine devr-i alem kadar önem veren, ürkeklik gösteren hanımlarımızı bile bir seyahat merakı aldı. Kadınlar da erkekler gibi bavullarını hazırlıyor, biletlerini satın alıyor ve korkusuz sağlam adımlarla, cesur turlara çıkıyorlar. Yazara göre Van kedisi gibi minder üstünde, mangal altında uyuklamak devri kadın için bundan böyle gerilerde kalmaktadır"* (Halit, 1918 aktaran Doğan, 2016).

Genel olarak bakıldığında yalnız seyahat eden kadınlar üzerine deneyim ve motivasyonlarına yönelik çalışma yapılıyor ancak çok sık yapılmıyor. Özellikle son 10 yılda uluslararası literatürde yapılmaktadır. Türkiye'de yapılan yalnız kadınlar

üzerine yapılan araştırmalarda, seyahat kısıtlayıcıları ve risk algıları üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Türkiye dışında da yapılan araştırmalar literatür taraması başlığı altında bütün kaynaklar incelenmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın uygulandığı kesim açısında özgünlük taşıdığı söylenebilir.

Tez üç bölümden oluşmaktadır, birinci bölümünde deneyim ve motivasyon kavramları açıklanmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde Dünya'da ve Türkiye'de yalnız seyahat eden kadınlar incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise araştırma evreleri oluşturulmuş, yapılan görüşmeler sonucunda bulgular ortaya koyulmuş ve tartışma ile sonuç bölümü yazılarak tamamlanmıştır.

I. BÖLÜM

1.1. DENEYİM VE MOTİVASYON

1.2. Deneyim Kavramı

Deneyim; insanların içinde gerçekleşen duygusal, bedensel, entelektüel ve ruhsal olan değişimlerdir. Kişiler tarafından sahnelenen olaylar ne kadar aynı dahi olsa; kişilerin deneyimleri sahnelenen olaylar (tiyatral bir oyunda olduğu gibi) bireyin kişisel özellikleri, duyguları, hisleri ve o anki bedensel ve ruhsal durumundaki etkileşim sonuçlarında kişilerde farklı deneyimler ortaya çıkmaktadır (Pine ve Gilmore, 1998).

Deneyim etimolojik olarak deney, deneme, yaşantı ve tecrübe gibi kelimelerle ilişkilidir. İngilizce karşılığı olarak bilinen ‘experience’, deneme, deney, kanıt anlamlarına gelen Latince ‘experientia’ kelimesinden türetilirken; Almanca da kullanılan ‘erlebnis’ ve ‘erfahrung’; deneyimin iki farklı anlamının olduğu ifade edilmektedir. ‘Erlebnis’ dile kimi zaman yaşantı olarak çevrilirken genellikle gündelik hayat içindeki daha dolaysız ve kişisel olan güçlü ve yoğun kırılma anlarını temsil eder; ‘erfahrung’ ise dış dünyadan gelen uyarıcılarla birlikte oluşurken bellek ile ilişki kurar (Jay, 2012).

TDK’ya göre deneyim “Bir kimsenin belli bir sürede veya hayat boyu edindiği bilgilerin tamamı, tecrübe, eksperyans” olarak açıklamıştır” (TDK, 2019). Deneyim, kişinin hayatının bazı dönemlerinde anlam taşıyan, yapılan veya yapılmakta olan sürekli etkileşimsel süreçteki tecrübesidir. Deneyimler mallar gibi statik ve durağan değildir. Deneyimler, birey ve diğer kişiler arasında fiziksel etkileşim sürecinden meydana gelir. Deneyimler hizmetler gibi dokunulamaz ve soyut bir yapıya sahiptir. Kişinin bakış açısından bakıldığında deneyimin özellikleri şunlardır (Boswijk ve arkadaşları, 2005):

1. Bireyin yaşadığı duyulara yüksek konsantrasyon ve odaklanması vardır.
2. Bireyin duygusu zaman geçtikçe değişir.
3. Duygusal olarak deneyimi hissedebilir.
4. Birey için süreç eşsizdir ve gerçek içsel bir faydası vardır.
5. Birisi bir şey yapar ve diğeri buna maruz kalarak etkileşim oluşur.

6. Şaka ve oyun duygusu bulunmaktadır.
7. Bireyin durumu kontrol edebilme duygusu vardır.
8. Verilecek emek, mücadele ile kişinin kapasitesi arasında bir denge bulunur.
9. Deneyimde amaç net bir şekilde vardır.

Deneyim kavramı literatürde pek çok akademisyenin dikkatini çekmiş ve çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda belli başlı deneyim tanımlamaları derlenip sunulmuştur.

Tablo 1. Deneyim Tanımları Tablosu

YAZAR	YIL	TANIM
Holbrook ve Hirschman	1982	Deneyim, fantezilerin, duyguların ve eğlencenin arandığı bir olgudur.
Arnold ve Price	1993	Deneyimler yüksek oranda duygusal yoğunluk içermektedir.
Carlson	1997	Deneyim, duyguların ve düşüncelerin bilinçli olarak oluşmasıdır.
O'Sullivan ve Spangler	1998	Deneyim kişinin tüketim esnasında fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ruhsal olarak oluşmasıdır.
Pine ve Gilmore	1999 1998	Deneyim, ürün ve hizmetlerden farklı ekonomik çıktılardır. Başarılı deneyimler; tüketiciler tarafından eşsiz, unutulmaz, sürdürülebilir olması, tekrarlama isteği uyandıran ve müşterinin ağızdan ağıza iletişimi desteklemektedir.
Schmitt	1999	Deneyimler kendiliğinden oluşmayan, aksine kimi etkiler sayesinde oluşan özel olaylardır.
Gupta ve Vajic	1999	Deneyim, bir hizmet sağlayıcısı tarafından sunmuş olduğu farklı öğeler ile tüketicinin etkileşimi sonucunda tüketicide oluşan algılar ve bilgilerdir.
Lewis ve Chambers	2000	Deneyim; tüketicinin satın aldığı hizmetler ile çevrenin bileşimi sonucu oluşan çıktılardır.
Berry, Carbone ve	2002	Deneyim, tüketicinin satın alma sürecinde topladığı bilgiler topluluğudur.

Haeckel		
Mossberg	2007	Deneyim, tüketiciyi duygusal, fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak etkileyen bir kavramdır.
Oh, Fiore ve Jeoung	2007	Tüketiciye göre deneyim; eğlenceli, bağlayıcı ve unutulmaz yaşantılardır.
Ray	2008	Deneyim, kişileri günlük hayattan kopararak dikkat çeken olayların içine çeker.
Lashley	2008	Deneyim, hatıra yaratmak için duygularla birleşen bir olgudur.
Kim, Ritchie ve McCormick	2012	Deneyim, tüketim sonrasında hatırlanabilir ve olumlu öznel değerlendirmelerdir.
Cetin ve Walls	2016	Deneyim, tüketiciyi etkileyerek akılda kalıcı ve çok boyutlu olgular bırakır.

Not: “Understanding the Consumer Experience: An Exploratory Study of Luxury Hotels”, Walls, A. R., Okumus, F., Wang, Y., & Kwun, D. J-W, 2011, Journal of Hospitality Marketing & Management, 20(2).

Deneyim konusunda pek çok açıklama olmasına rağmen tüm araştırmacılar tarafından kabul edilen tam bir tanımı mevcut değildir (Jurowski, 2009).

1.3. Deneyim Boyutları

Deneyim boyutu belirlenirken; kişilerin katıldığı etkinlikler, etkinliğin kişilerin dikkatlerini çekme derecesi, kişilerin deneyimin içinde yer aldıkları durum ve kişilerin etkinliğe pasif ya da aktif katılmaları ile belirlenir (Pine ve Gilmore, 1999). Pine ve Gilmore (1998)’a deneyimi iki boyutta incelemektedirler. Bunlar müşteri katılımı ve bağlantıdır (çevresel ilişki). Deneyim boyutlarından ilki müşteri katılımı boyutudur. Kişilerin performansla herhangi bir etkilerinin bulunmadığı pasif katılımdır. Pasif katılımda, kişiler, oluşan olayları ve etkinlikleri pasif bir şekilde yani sadece izleyici olarak yaşamaktadır (Song ve arkadaşları 2015).

Diğer bir deneyim boyutu da kişilerin olaya ya da performansı bizzat etkilediği aktif katılımdır. Deneyim olarak tanımlanan faaliyetlerin oluşturulması için

kişilerin aktif olarak yer alması gerekir. Deneyim boyutlarında bir taraf da beyin dahil olarak, dikkatini vermeye ve öğrenmeye odaklanır, diğeri ise fiziksel olarak içerisine dahil olmaya odaklanmaktadır (Lin, 2006).

Aktif, pasif katılım, özümseme ve sarmalanma boyutlarının bir araya gelmesi ile dört temel deneyim alanı ortaya çıkmaktadır. Dört temel deneyim alanları şunlardır: estetik, eğlence, eğitimsel ve kaçış deneyimleridir (Kim, Ritchie ve McCormick, 2012). Deneyim boyutları açıklanmaya çalışılmıştır.

1.3.1. Estetik Deneyimi

Turistlere sağlanan estetik (sarmalama) deneyimler, kişilerin kendilerini farklı ortamda farklı duygular içinde bulunmalarını sağlarken, bir destinasyon seçiminde de estetik deneyimi etkili olmaktadır. Estetik deneyimi kişilerin deneyimlerinde duygu oluşturmak ve dikkat çekmek için önemli bir unsurdur (Pikkemaat ve Weiermair, 2003).

Estetik deneyimi kişinin bulunduğu mekanda pasif olarak içinde bulunup mekanı etkilemediği sadece bulunduğu mekanın estetik unsurlarının keyfini çıkardığı bir deneyim türüdür. Estetik deneyimlere örnek olarak; güzel bir manzaranın önünde durmak, bir sanat galerisi gezmek, müzeleri gezmek ya da farklı tasarımlarla ve sanat unsurlarının ön plana çıktığı bir cafe de oturmayı içerir. Estetik deneyimi mekanda, eğlence deneyimi hissetmeyi, eğitim deneyimi öğrenmeyi ve kaçış deneyimi yapmayı ve etkinliğe katılmayı içermektedir (Williams, 2006, Pine ve Gilmore, 1999). Estetik deneyimdeki amaç sadece orada olmaktır (Petkus, 2002, Pine ve Gilmore, 1999).

Estetik deneyiminde kişi bulunduğu ortamdan zevk alır, mekanın yapısı, şekli ve mekanın doğası kişiyi etkiler. Estetik deneyiminde mekanın fiziksel yapısı ve mekanın tasarımı birey tarafından önemli bir unsurdur. Günübürlük doğa parkı veya çevre turları, şehir içinde yürüyüşler, güzel bir manzaraya sahip olan doğal mekanlar, sanatsal tasarımı olan odalar estetik deneyimi olarak değerlendirilebilir (Oh, Fiore ve Jeoung, 2007). Kısacası estetik deneyimi bir ortamın içerisinde pasif olarak yer almaktadır. Diyarbakır'ın etrafındaki surlarda ve tarihi yerlerinde dolaşmak, estetik deneyimine örnek verilebilir.

1.3.2.Eğlence Deneyimi

Eğlence deneyimi bireyin pasif olarak bulunup ama beyin olarak aktivitelere dahil olunan deneyimleri içermektedir. Eğlence deneyimi kişinin pasif olduğu durumlarda yani müzik dinlerken ya da zevk için kitap okurken ortaya çıkmaktadır. Eğlence deneyimi bugün en çok sunulan ve kişiler tarafından en bilinen deneyim türüdür (Williams, 2006).

Eğlence deneyiminin de bireyin dikkatini gerektirmektedir. Örnek verilecek olursa; ünlü bir rock grubunun konserini gitmek ya da tiyatro izlemek, müzik festivalleri gibi etkinlikler eğlence deneyimine örnek olarak verilebilir (Oh, Fiore ve Jeoung, 2007).

Turizm alanında eğlence deneyimi, yapılan seyahatlerin sonucunu ölçmek için kullanılan temel değişkenlerden (yapılan seyahatlerin ya da destinasyonların eğlenceli olması vb.) biri olması, eğlence deneyiminin önemini göstermektedir. (Crick-Furman ve Prentice, 2000). Eğlence deneyimi bilinen en eski biçimdir ve deneyimin en gelişmiş olup günümüzde de en yaygın şekilde bilinen türüdür (Pine ve Gilmore, 1999). Kişiler tarafından en bilinen deneyimlerden biri olan eğlence deneyimi pasif olarak katılırken kişileri içine çekerek bütünleşmektedir. Otellerdeki animasyon gösterileri, yapılan gecelerde ve müzik gösterileri örnek olarak verilebilir.

1.3.3. Eğitimsel Deneyimi

Eğitimsel deneyimde ise eğlence deneyiminde olduğu gibi birey etkinliği özümsemektedir. Eğlence deneyiminde birey pasif iken eğitimsel deneyimde birey aktiftir. Eğitimsel deneyimde kişilerin aktif olarak zihinsel ve bedensel katılımları sağlanarak bilgilendirmek, bilgi ve becerilerini arttırılmasıdır. Aktif katılım göstererek kişilerin yüzme dersi alması ve yüzmeyi öğrenebilmesi örnek olarak verilebilir. Turistler gittikleri çekim merkezlerinde edindikleri turistik eğitimsel deneyimler sonrasında bilgilerini ve yeteneklerini geliştirebilmektedirler. Örnek olarak verilecek olursa turistlerin kültür içerikli katıldıkları paket turlarda bulunan ülkenin tarihi geçmişini, gelenek ve göreneklerini yansıtan; halı yapımı ya da çanak yapımını öğrenebilirler ve orda bulunan ustalar sayesinde de halı ya da çanak yapımını bizzat kendisi tarafından deneyerek öğrenebilirler. Bu sayede eğitimsel deneyim sahibi olurlar (Oh, Fiore ve Jeoung, 2007).

Eğitimsel deneyimde bireyler aktif olarak katılımda bulunurlar ancak sadece benimsedikleri etkinlikler eğitimsel deneyimi alanına girmektedir. Eğlence deneyimdeki gibi eğitimsel deneyimde de birey sahnelenen etkinliği benimsemektedir. Ancak farklı olarak eğlence deneyimde birey pasif katılım sağlarken, eğitimsel deneyimde bireyin aktif katılımını içermektedir (Oh, Fiore ve Jeoung, 2007). İnsanları seyahat etmeye teşvik eden nedenlerden birisi yeni bilgiler elde etmek diğeri ise farklı tecrübeler yaşamaktır (Prentice, 2004). Kişileri gerçekten bilgilendirmek ve becerilerini artırmak için aktif, zihinsel ve bedensel katılımlarını sağlamaktadır.

1.3.4. Kaçış Deneyimi

Kaçış deneyimi eğitimsel deneyimdeki gibi öğretici, eğlence deneyimdeki gibi zevk veren ancak eğitimsel ve eğlence deneyimlerinden daha yüksek düzeyde sarmalama gerektiren etkinlikler "kaçış" deneyimi alanının kapsamına girmektedir (Tung ve Ritchie, 2011).

Kaçış deneyiminin ortaya çıkmasının sebepleri artan teknoloji, yükselen medeniyet, yalnızlık duygusu, sürekli değişim ve aşırı çalışma ortamı, bilgisayar otomasyonuna bağlı aşırı uyarılma insanlar arasında endişe, kimlik krizleri, tükenmişlik, depresyon ve stres gibi bazı istenmeyen etkiler yaratmasıyla ortaya çıkmıştır (Reisenger, 2006).

Kaçış deneyiminde bireyler sadece etkinliğe katılmazlar ayrıca günlük hayatın koşuşturmasına kısa bir ara vererek yapılan etkinliğin içine girmektedirler (Oh, Fiore ve Jeoung, 2007).

Kaçış deneyiminde yapılan aktiviteler su sporları, bungee jumping, golf, dağcılık, ekstrem sporlar, macera turizmi gibi daha çok fiziksel aktiviteleri içeren deneyimlerdir. Kaçış deneyimde bireyler günlük hayatlarında yaptıkları işlerden ve aktivitelerden uzaklaşarak günlük hayatlarında yaptıkları işlerden ve aktivitelerden daha farklı olan deneyimler ararlar. (Williams, 2006). Kısacası, kaçış deneyimi turizm sektörünün temelinde yer alan en önemli öğelerdendir (Williams, 2006). Eğlence ve eğitim deneyimine oranla daha fazla deneyim boyutunun içerisinde bulunmaktadır.

1.4. Motivasyon Kavramı

Motivasyon, kişilerin davranışlarında ve faaliyetlerini uyandıran, bütünleştirerek yönlendiren psikolojik, biyolojik ihtiyaçlar ve istekler olarak tanımlanmaktadır (Uysal ve Hagan, 1993).

Latince movere (action-hareket) anlamına gelen motivasyon, kişilerin harekete geçmelerini sağlayan nedenlerdir (Koç, 2011). Kişinin birtakım ihtiyaçları sonucu turistik faaliyetlere katılmasına "seyahat motivasyonu" denir (Pizam, Neumann ve Reichel, 1979). Motivasyonlarda olduğu gibi seyahat motivasyonu da ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkmaktadır (Hacıoğlu, 2005). İnsanlar çok farklı nedenlerden ve farklı motivasyonlar sonucu seyahat etmektedirler. İnsanlar zamanla neyin onları motive ettiklerini sorgulamaya başlamışlar ve seyahat için harekete geçiren ve gücün ne olduğunu ne tür ihtiyaçlardan ortaya çıktığını sorgulamışlardır. Turistlerin destinasyon seçimlerinde seyahat motivasyonunun açıklanmasında önemli bir unsurdur (Baloğlu ve Uysal, 1996).

Turizm alanında çalışan birçok araştırmacının seyahat motivasyonları konusunda en çok cevap aradıkları sorulardan biri "Turist neden seyahat eder" sorusu olmuştur (Cohen, 1972, Jang ve Cai, 2002, Gnoth 1997, Crompton, 1979, Dann, 1981, Oh ve arkadaşları, 1995).

İnsanlar neden seyahat eder sorusuna kişiler ve kültürel koşullanmasına bağlı olarak çok sayıda (sıkıcı hayattan kaçmak, dünyayı gezip-görmek, farklı insanları anlamak ve onları tanımak, zamanlarını iyi geçirmek, ufkunu genişletmek) cevap verilmektedir (Rızaoğlu, 2012). Kültürel koşullanma, bireyler farklı önyargılara, farklı beklentilere ve varsayımlara sahip olmalarını sağlamaktadır. Kişiler buna bağlı olarak farklı kararlar verebilmektedir (Morris ve arkadaşları, 2011). İtici ve çekici faktörler olarak ayrılmıştır.

1.4.1. İtici ve Çekici Faktörler

Turistlerin destinasyon seçimlerini açıklamada seyahat motivasyonları önemli bir unsurdur (Baloğlu ve Uysal, 1996). Literatür incelendiğinde seyahat motivasyonları ile ilgili farklı teori ve modellerden bahsedilmektedir. Yaygın olarak kullanılan (push) itici ve (pull) çekici motivasyon teorisidir. İnsanlar seyahat edecekleri destinasyonları itme ve çekme motivasyonu değişkenlerine göre tercih

ederler. Seyahat motivasyonlarının iki temeli bireyin evinden ayrılarak seyahate iten ve bireyin bir yeri tercih etmesindeki çeken iki aşamadan oluşmaktadır (Crompton, 1979, Chon, 1989, Uysal ve Hagan, 1993, Doğan, 2004, Uysal ve arkadaşları, 2008, Godfrey, 2011).

Crompton (1979) itici motivasyon faktörlerini; bir yerden kaçış, rahatlama, macera yaşama, sağlık, dinlenme, aile ya da arkadaşlarla beraber olmak, prestij ve heyecan yaşamak için açıklanmaktadır. Bunlar bireylerin bizzat sosyo-psikolojik güdülerini ifade eder. Bireyler buldukları rutin hayattan uzaklaşarak farklı deneyimler yaşayarak farklı yerlere seyahat ederler. Yaşamın sıkıcılığından, yoruculuğundan dolayı bireylerde kaçma isteği oluşur ve bu yüzden insanlar farklı yerlere seyahat ederek, gezip-görerek veya eğlenerek tatmin edilebilmektedir (Rızaoğlu, 2012).

Çekici faktörler ise destinasyonla ilgili gidilecek yerlerin özelliklerini ifade etmektedir. Tarihi kültürel yerler, destinasyonun çekiciliği, destinasyonda yaşayan arkadaşlar veya akrabalar, kültürel çekicilik, çeşitli etkinlikler, sosyo-kültürel yapı, dini ya da etnik yapı, uygun fiyata uçak bileti gibi destinasyona ait özellikler, flora ve fauna çeşitliliği, kentsel mimari yapı, çekim yerinde sunulan çeşitlik etkinlikler ve sportif aktiviteler vb. unsurlar çekicilik faktörünün oluşturulmasında ve turistlerin satın alma karar süreçleri üzerinde etkili olabilmektedir (Demir, 2010).

Çekici faktörler, ülkeden ülkeye farklılık gösterebileceği gibi aynı ülke içerisinde bulunan farklı destinasyonlarda da farklılık göstermektedir (Mazzarol ve Soutar, 2002). Özetle çekicilik faktörlerinin destinasyonların kimliğine, farklı ziyaretçi profilleri için neler sunduğuna bağlı olarak ortaya çıktığı ve turizm arzının unsurları olduğu söylenebilir.

II. BÖLÜM

2.1. YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLAR

Tarihsel dönemlere bakıldığında seyahat faaliyetlerine kadınların azınlıkta olduğu erkeklerin ise çoğunluğu oluşturmaktadır. Kadınların seyahat faaliyetleri üzerine yapılan araştırmalarda, kadınların seyahate katılmalarında daha çok kısıtlayıcıyla yüzleşmek zorunda kalmaktadır (Nyaupane ve Andereck, 2008).

Değişen sosyal ve politik koşullarla birlikte kadınlarda artan bir şekilde yalnız seyahate katılmaya başlamıştır. Nedeni şu ki kadınlar; eş, anne, kız kardeş veya ev kadını gibi karmaşık kimliklerinden uzaklaşarak kendi zevklerini ve memnuniyetleri peşinde tek başlarına turist olma fırsatını yakalamaktadır (Myers, 2010). Yalnız seyahat eden kadınlar, evlerinden tek başlarına ayrılmakta, yol boyunca tanıştıkları kişiler olsa bile temel amaçları yalnız seyahat etmek olan ve aktivitelerinde yol seçimlerinde kendileri sorumlu olanlardır (Wilson, 20004). Literatüre bakıldığında kadınların boş zaman ve turizm pazarına erişimde erkeklerden daha fazla sınırlandırıldığı görülmektedir (Valentina, 1989 ve Wilson ve Little, 2005).

Son yıllarda kadınların seyahat katılımlarında artış sağlandığı görülmektedir. Son otuz yıl içerisinde %47'sini kadınların oluşturduğu ve 35 milyon Amerikalının tek başına seyahat ettiği tespit edilerek, kadınların turizm faaliyetlerine aktif bir şekilde rol oynamakta ve yalnız seyahat etmelerini deneyimlemiş ve seyahatlerine tek başına gerçekleştirmeyi isteyen bireyler arasında ise yine çoğunluk kadınların yer aldığı kesimden oluşmaktadır (Chiang ve Jogaratnam, 2005). Kadınlar yalnız ve başkalarına bağlı olmadan seyahat etmeyi tercih etmişlerdir.

2.2. Literatür Taraması

Kadınların yalnız seyahat etmeleriyle ilgili literatür incelendiği zaman farklı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar sonucunda kadınların deneyim ve motivasyonları ortaya çıkmıştır.

Wootten ve arkadaşları (2006)'nın çalışmasında, bağımsız kadın gezginlerin tavsiyelerini ve öykülerini sunarak çok sayıda seyahat rehberi oluşturmak istemektedir. Kadınların erkeklerden farklı motivasyonlar için seyahat ettikleri not edilmektedir. Çalışmada kadın turistlerin deneyim boyutları ortaya koyulmuş olup

bunlar; kendini keşfetme, aydınlanma ve eğitim amaçlı seyahat etmeleri şeklindedir. Bu çalışma, turizm deneyiminin cinsiyete göre farklılaştığını ve önemli olduğunu göstermektedir.

McNamara ve Prideaux (2010)' un çalışmasında yalnız gezen kadınların ana motivasyonları tanımlanmaktadır. Bu grubun yüksek memnuniyet düzeyini ve çoğu ziyaretçiden daha uzun süre kalmaktadır. Temel motivasyonları; yağmur ormanlarını ziyaret etmek, dinlenmek-rahatlama, arkadaşlarını ve ailelerini ziyaret edip vakit geçirmektir. Sonuç olarak turizm pazarının çoğu bölümünü yalnız gezen kadınlar oluşturmaktadır.

Teran (2014)' ün çalışmasında kadınların aktif bir şekilde eğlence amaçlı seyahatlere daha fazla ilgi duymaktadır. Son yıllarda kadınlar özgürlüğün en zevkli halinin kendi başına seyahat etmek olduğunu dile getirdiler ve bununla beraber yeni deneyimler yaşama, kendini tanıma ve öğrenmelerine yol açmıştır.

Chiang ve Jogaratnam (2005)' in çalışmasına göre kadınların, başkalarıyla veya gruplarla seyahat etmek yerine yalnız seyahat etmeyi tercih ettikleri ve yalnız seyahat eden kadınlar için de beş temel motivasyon olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; deneyim, kaçış, rahatlama, sosyalleşme ve öz saygıdır.

Brown ve Osman (2016)' nın çalışmasında toplumsal cinsiyet ve yalnız gezen kadınların turizm pazarındaki boşluğu doldurmaktadır. Mısır'daki kadın turistlerin deneyimlerine odaklanarak, İslami bir açıdan deneyimlerinin nasıl etkilendiği araştırılmıştır. Mısır'da turist olarak kadınların deneyimlerinin diğer Müslüman ülkelerdeki kadın turistlerin deneyimleri tartışılmıştır.

Cai ve Combrink (2000)' nin çalışmasında Japon kadın gezginlerin hızlı büyümesiyle turizm pazarındaki önemi vurgulanmaktadır. Japon kadın gezginler ve erkek gezginler arasındaki motivasyonların ve demografik özelliklerinin farklılıkları ortaya konulmaktadır. Bununla beraber cinsiyetin seyahatler üzerinde etkili olduğu ortaya koyulmaktadır.

Jordan ve Gibson (2005)' in çalışmasında İngiliz ve Amerikalı kadınların deneyimlerini araştırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kadınların neden yalnız seyahat ettikleri ve yalnız seyahat ettiklerinde iyi ya da kötü yönden deneyimlerini keşfetmektedir. Seyahat deneyimleri sonucunda üç temanın ortaya çıkması tartışılmıştır: Gözetim, direnç ve güçlendirmedir.

Laesser ve arkadaşları (2007)' nin çalışmasında yalnız seyahatin en hızlı büyüyen seyahat çeşitlerinden biri olduğu görülmektedir. Yalnız gezginler genel olarak sosyal ağlarını büyütme ve meraklarını gidermek için yalnız seyahat etmeyi tercih etmiştir.

Seow ve Brown (2018)' in çalışmasında Asya'daki yalnız kadınların seyahat motivasyonları, deneyimleri ve kısıtlamaları araştırılmıştır. Kadınların, karşılaştıkları birçok zorluk olmasına rağmen bunların hiçbiri gelecekte yalnız seyahat etmelerine engel teşkil etmemektedir.

Myers (2010)' un çalışmasında dünya çapında giderek artan kadınların, bağımsızlıklarından en iyi şekilde yararlanıyor ve gittikçe daha fazla seyahat etmeye motive edilmektedir. Kadınlar kendi zevkleri ve memnuniyetleri için yalnız başına seyahat etmektedir. Farklı seyahat deneyim boyutları ortaya çıkmıştır. Bunlar; somutlaşmış deneyimler, psikolojik gelişim, sosyo-mekansal etkileşimler ve görsel tüketimdir. Bu çalışmanın sonucunda kadınların yalnız seyahat deneyimleriyle kadınların kişisel gelişimleri ve kimlik arayışları için faydalı olmuştur. Yalnız seyahat yoluyla kadınlar kendilerine daha çok zaman yaratarak yaşamlarını ve kendilerini yansıtmışlardır.

Jordan ve Aitchison (2008)'in çalışmasında, tek başına seyahat etmenin, kadınların somutlaşmış deneyimlerini nasıl etkilediğini ele almaktadır. Turizm alanındaki deneyimlerinin nasıl etkilendiğini incelemektedir.

Wilson ve Little (2008)' in çalışmasında kadınların seyahatleri, maceraları yalnız kadın gezginlerin deneyimlerine örnek olarak Yaşları 19 ile 85 arasında değişen 40 kadına yapılarak, bu kadınların yalnız seyahat motivasyonları, kısıtlamaları ve müzakere stratejileri ortaya koyulmaktadır. Kadınlar giderek yalnız yurtdışına seyahat etmeyi tercih etmektedir. Bir grup yalnız kadın yolcuyla yapılan derinlemesine görüşmelerde, bu kadınların başkalarının algılarına, savunmasızlığa yatkınlığa, kısıtlı erişim duygusu ve göze çarpan bir duygu hissi ortaya koymuştur.

Wilson ve Harris (2006)' nin çalışmasında turizm deneyimleri gittikçe daha fazla fark edilmektedir. Sadece bir yere fiziksel seyahat etmek değil manevi unsurları da içerir. Psikolojik ve fiziksel unsurlar, özgecilik, kendini geliştirme ve yaşam değiştirme. Bu tanıma dayanarak, bu yazıda bağımsız seyahatin önemli ve anlamlı bir rol oynadığı fikri ortaya atılmaktadır. Kadın deneyimleri kullanılarak anlamlı

seyahat kavramını tanımlanmış ve araştırılmıştır. Kadın hikâyelerinin ve kelimelerinin analiz edilerek anlamlı seyahatin üç anahtar etrafında toplandığını ortaya çıkmıştır. Öz kimlik arayışı, kendini güçlendirme ve başkalarıyla bağlantı, küresel vatandaşlıktır.

Tablo 2. Literatür Özeti

YAZAR	YIL	TANIM
Cai ve Combrink	2000	Cinsiyetin seyahatlerin de etkili olduğu ortaya konulmuştur.
Jordan ve Gibson	2005	Seyahat deneyimleri sonucunda da üç tema tartışılmaktadır; Gözetim, direnç ve güçlendirmedir.
Chiang ve Jogaratnam	2005	Beş temel motivasyonun olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; deneyim, kaçış, rahatlama, sosyal ve öz saygıdır.
Wootten ve arkadaşları	2006	Kadın turistlerin deneyim boyutları; kendini keşfetme, aydınlanma ve eğitim amaçlı seyahat etmeleridir. Bu makale, turizm deneyiminin cinsiyete göre farklılaştığını ve önemli olduğunu göstermektedir.
Wilson ve Harris	2006	Kadın hikâyelerinin ve kelimelerinin analiz edilerek anlamlı seyahatin üç anahtar etrafında toplandığını ortaya çıkmıştır. Öz ve kimlik anlayışı, kendini güçlendirme ve başkalarıyla bağlantı, global vatandaşlıktır.
Laesser ve arkadaşları	2007	Yalnız gezginler genel olarak sosyal ağlarını büyütme ve meraklarını gidermek için yalnız seyahat etmeyi tercih etmişlerdir.

Jordan ve Aitchison	2008	Tek başına seyahat eden kadınların somutlaşmış deneyimlerini nasıl etkilediğini ele almaktadır. Turizm alanında deneyimlerini nasıl etkilediğini incelemektedir.
Wilson ve Little	2008	Bir grup yalnız kadın yolcuyla yapılan derinlemesine görüşmelerde, bu kadınların başkalarının algılarına, savunmasızlığa yatkınlığa, kısıtlı erişim duygusu ve göze çarpan bir duygu hissi ortaya konmuştur.
McNamara ve Prideaux	2010	Yalnız gezen kadınların ana motivasyonları tanımlanmaktadır. Temel motivasyonları; yağmur ormanlarını ziyaret etmek, dinlenmek ve rahatlamak, arkadaşlarını ve ailelerini ziyaret edip vakit geçirmektir. Sonuç olarak turizm pazarının çoğu bölümü yalnız gezen kadın profili oluşturmaktadır.
Myers	2010	Farklı seyahat deneyim boyutları ortaya çıkmıştır. Bunlar; somutlaşmış deneyimler, psikolojik gelişim, sosyo-mekansal etkileşimler ve görsel tüketimdir. Bu çalışmanın sonucun da, seyahat deneyimleri aracılığıyla kadınlara kişisel gelişim ve kimlik gelişimi için gerçek faydaların olduğunu göstermektedir. Seyahat yoluyla kadınların kendilerine daha çok zaman yaratarak ya da yaşamlarını kendi kendilerine yansıtabilmek için zaman bulmuşlardır.
Teran	2014	Kadınların aktif bir şekilde eğlence amaçlı seyahatlere daha fazla ilgi duymaktadırlar. Yeni deneyimler yaşama, kendini tanıma ve öğrenmelerine yol açmıştır. Sonuç olarak sosyal ve kültürel değişimler teşvik edilmektedir.
Brown ve Osman	2016	Toplumsal cinsiyet ve yalnız gezen kadınların turizm pazarındaki boşluğu doldurmaktadır. Mısır'daki kadın

		<p>turistlerin deneyimlerine odaklanarak islami bir açıdan deneyimlerinin etkilendiği araştırılmaktadır. Mısır'da turist olarak kadınların deneyimlerinin diğer Müslüman ülkelerdeki kadın turistlerin deneyimleri tartışılmaktadır. Araştırma ayrıca, Türkiye gibi daha az muhafazakar bir ülke de yalnız gezen kadın turistlerin deneyimleri İslami olarak odaklanmıştır.</p>
Seow ve Brown	2018	<p>Asya'daki yalnız kadınların seyahat motivasyonları, deneyimleri ve kısıtlamaları araştırılmaktadır. Karşılaştıkları birçok zorluklar olmasına rağmen bu faktörlerin hiçbiri gelecekte yalnız seyahat etmelerinde bir engel teşkil etmemektedir.</p>

2.3. Dünya'daki Yalnız Seyahat Eden Kadınlar

Dünya'nın farklı ülkelerinde yaptıkları seyahatler ve gezginci karakterleri ile bilinen ve bu alanda belli ilkleri temsil eden öncü kadınlardan bazıları bu bölümde ele alınmıştır.

2.3.1. Gertrude Bell (1868 - 1926)

Resim 1: Gertrude Bell.¹

1868 doğumlu olan Bell, İngiliz yazar, arkeolog ve gezgindir. Gertrude Bell Kuzey Batı İngiltere'nin Durham kentinde dünyaya gelmiştir. Çocukluğu disiplinli, özel eğitimler sürecinden geçmiştir. Kolej eğitimini Londra'da tamamlayan Bell, Oxford Üniversitesi Modern Tarihi bölümünü birincilikle mezun olduktan sonra ilk Avrupa seyahatine çıkmıştır. Gertrude Bell 1893-1899 yılları Avrupa seyahatleri ile geçmiştir. Seyahati Bükreş'ten başlayarak Almanya, İtalya, İsviçre, ve Fransa'yı içine alarak seyahat etmiştir. 1899 yıllarında Kudüs'e gider ve 1900'ün Haziran ayında yola çıkarak Suriye'yi dolaştıktan sonra Cebelidürüz'a gitmiştir. 1902-1903 yılları arasında Tahran'da bulunmuştur. Aynı yıllar arasında da Hindistan, Cava, Burma, Çin, Japonya ve Amerika'yı dolaşan Bell, 1905 yıllarında Doğu'ya seyahat ederek gözlemlerini *The Desert and the Sown* da yayınlamıştır. Dünya'yı iki kez tek başına dolaşmış gezgin kadındır (Bell, 2001, aktaran İpçioğlu, 2009).

¹ <https://www.biography.com/writer/gertrude-bell>

2.3.2. Nellie Bly (1864 - 1922)

Resim 2: Nellie Bly.²

Amerikalı gazeteci olan Nellie Bly, diğeri adıyla Elizabeth Jane Cochrane, kadın gezginler denince akla gelen isimlerden biridir. Onu dünyaya tanıtan olay, Lunatic Akıl Hastanesi'nde 10 gün süreyle hasta gibi kalarak insanlık dışı uygulamaları kaleme aldığı makaleleridir. Ancak Bly'yi dünyaca ünlü gezgin yapan şey, Jules Verne'in "80 Günde Devrialem" kitabından esinlenerek yaptığı dünya turudur. Dünyanın etrafını, trenlerle, fillerle, atlarla, gemilerle ve traktör yardımıyla 72 günde dolaşmıştır. İngiltere'den yola çıkarak, Fransa'ya, Singapur'a, Japonya'ya ve son olarak da Kaliforniya'nın sahillerini seyahat etmiştir (Biography, 2018).

² <https://www.pbs.org/newshour/nation/how-nellie-bly-went-undercover-to-expose-abuse-of-the-mentally-ill>

2.3.3. Isabella Bird

Resim 3: Isabella Bird.³

İngiltere doğumlu 23 yaşındaki Isabelle Lucy Bird, 19. Yüzyılda dünyanın farklı yerlerini tek başına seyahat etmiştir. Kanada'ya, Amerika'ya, Avustralya'ya, Japonya'ya, Hindistan'a Tibet'e, İran'a Kore'ye ve Çin'e gitti ve maceralarını konu ettiği çok sayıda başarılı kitaplar yayınlamıştır. Atlas Dağları'ndan geçerek, Kuzey Afrika'ya seyahat etmiştir (Reitix, 2018). Ayrıca Isabelle Lucy Bird 1891 yılın yayınladığı 'Fas Ülkesi ve Kürdistan'a Seyahat' adlı kitabında Bitlis'i konu almaktadır (Bitlisname, 2018).

³ <https://mapping.cmspiker.com/japan/biography>

2.3.4. Fanny Bullrock Workman (1859- 1925)

Resim 4: Fanny Bullrock Workman.⁴

Seyahat yazarı ve dağcı olarak bilinen Fanny Bullrock Workman 1859’ da Worcester-Massachusetts’te dünya’ya gelmiştir. Fanny Bullrock, Himalayalar’daki Nun Kun zirvesin en üst noktasına ulaşmıştır (1906). Rehberleriyle birlikte bir kadının ulaştığı en yüksek noktaya 23.300 fite (7000 metreden fazla) yüksekliğe tırmanmıştır. Termal giyim ve kamp malzemeleri olmadan 15.000 ile 20.000 fit arası yükseklerle tırmanması onu başarılı bir dağcı yapmıştır. Gittiği bölgelerin haritasını çıkarmakla ünlü olan Fanny Bullrock Workan gezi kitapları yazmıştır (Bilimvegelecek, 2018).

⁴ <https://rsgsexplorers.com/2016/10/15/fanny-bullock-workman-a-woman-of-substance/>

2.3.5. Ida Pfeiffer (1797 - 1858)

Resim 5: Ida Pfeiffer.⁵

Daha önce tek başına seyahat eden kadınlara kıyasla çok az parayla yola çıkmıştır. Dünyanın etrafını 4500 km karadan, 56.000 km denizden olmak üzere 60.000 km yolu yaklaşık 1,5 yılda gezmiş ve gezisini “Bir Kadının Dünya Etrafındaki Yolculuğu” kitabında anlattı. 22 Mart 1842’de, 45 yaşındayken, tek başına çıktığı seyahatinde Viyana’dan İstanbul’a gitmek için Tuna Nehrin’den yelken açmıştır. İlk kadın gezginlerden biri olarak adını yazdırmıştır. Kitapları yedi farklı dile çevrilmiş. Genelde yalnız gezmeyi seven biri olarak risk almaktan kaçınmamış ve bazı durumlarda kılık değiştirerek seyahat etmiştir (Bilim ve Gelecek, 2018).

⁵ <https://bilimvegelecek.com.tr/index.php/2018/02/27/dunyanin-etrafinda-firil-firil-ida-laura-pfeiffer-2/>

2.3.6. Annie Londonderry (1870 - 1947)

Resim 6: Annie Londonderry.⁶

Annie Londonderry üç çocuk annesidir. 1895 yılında tek başına bisikletle dünya turuna çıkmıştır. Hayatı boyunca hiç bisiklet kullanmayan Annie'nin bir iddaa sonucu başlayan bu yolculuğu 15 ay sürmüştür. Freni olmayan bisikletle bütün dünyayı dolaşmıştır. Bu turdan sonra New York'a ailesinin yanına giderek orada gazeteci olarak çalışmıştır (Zheutlin, 2008). Bu, bir kadının fiziksel dayanıklılığı ve zihinsel metanetinin yalnızca bir testi değil; bu, bir kadının kendisi için savaşılabileceği yeteneğini test etmiştir (Annielondonderry, 2019).

⁶ <https://www.360meridianos.com/especial/grandes-viajantes-annie-londonderry-e-volta-ao-mundo-em-duas-rodas>

2.3.7. Barbara Hillary (1931-)

Resim 7: Barbara Hillary.⁷

12 Haziran 1931’de New York’ da doğdu. 67 yaşında, Hillary akciğer kanserinden kurtularak, nefes alım kapasitesinin %25’ini kaybetmesine neden olan bir ameliyat geçirdi ve 20’li yaşlarında ilk kez meme kanserinden kurtulan ikinci kanser oluşumuydu. Kanada’daki Manitoba’da kutup aylarının fotoğraflarını çektikten sonra, Kuzey’in güzelliğine aşık olmuştur. Siyah bir kadının Kuzey Kutbu’na girmediğini öğrendiğinde, ilk kişi olmaya çalışmıştır (Blackpast, 2019). 23 Nisan 2007 tarihinde, 75 yaşındayken Kuzey Kutbuna, 06 Ocak 2011 tarihinde 79 yaşındayken Güney Kutbuna ayak basan ilk Afrikalı- Amerikalı kadın olmuştur. Gezgin ruhun yanı sıra Hillary, aktivist bir kadın hakları savunucusudur (Barbarahillary, 2018).

⁷ <https://www.blackpast.org/african-american-history/hillary-barbara-1931/>

2.4.Türkiye’deki Yalnız Seyahat Eden Kadınlar

2.4.1. Fatma Fahrünnisa Hanım

Fatma Fahrünnisa Hanım’ın özgeçmişi ile ilgili kayıtlarda ayrıntılı bilgiler bulunmamaktadır. Bizim kültürümüzde yerli bayan gezgin olarak Fatma Fahrünnisa Hanım ilkler arasındadır. 1895 yılının Nisan ayında gerçekleştirdiği gezi pek çok açıdan önem taşımaktadır. Ama bu gezinin öncelikli önemi ise geziyi gerçekleştiren kişinin yerli bir kadın gezgin olmasıdır. Gezi izlenimlerini yazıya dökerek seyahatname haline getiren ilk kadın yazar olarak da bilinir (Toksa, 1999 aktaran Doğan, 2016).

2.4.2. Türkiye’deki Gezgin Kadınlar ve “Yalnız Seyahat Eden Kadınlar”

“Gezgin Kadınlar”, Türkiye’de bulunan ve gezgin ruhu taşıyan kadınların aynı çatı altında buluşturan bir platformdur. Amaç tüm gezen kadınların aslında ne kadar fazla olduğunu dile getirerek “Türkiye’de Gezgin Kadınlar Var” sloganıyla tüm sesini dünya’nın dört bir yanına duyurmaktadır. “Bir kadın yola çıktığında dünya değişir” felsefesiyle 3 yıldır kadınlara seyahat etmeyi aşilayarak seyahat etmelerine teşvik edilmektedir. Kadının yanında olan ve kız kardeşlik müessesine sahip çıkan duruşları ile bu zaman dek birçok proje ve etkinlik gerçekleştirilmiştir. (Gezginkadınlar, 2019). Kadınlar birbirleriyle tanışıp, buluşmalara, sunumlara, atölyelere, gezilere ve diğer etkinlikleri takip ederek katılım sağlamışlardır.

III. BÖLÜM

3.1. Araştırma Alanı: Diyarbakır

Mezopotamya'nın kuzeyinde yer alan Diyarbakır; Malatya, Elazığ, Bingöl, Mardin, Muş, Şanlıurfa, Adıyaman ve Batman illeriyle çevrilidir. 7 bin 500 yıllık bir geçmişe sahiptir (Çelik, 2008). Türkiye'nin en küçük yüz ölçümüne sahip olan Diyarbakır, Güney Doğu Anadolu bölgesinin tam merkezinde bulunur. 38° 43' kuzey enlemleri ile 40° 37' ve 41° 20' doğu boylamları arasında yer alır. 650 metre rakıma sahip olan il toplam 15.354 kilometrekare yüzölçümüne sahiptir. Türkiye'nin %1.9'unu kaplamaktadır (Durak, 2014).

Diyarbakır tarih boyunca değişik isimler almıştır. Şehrin ismi zaman içinde "Amidi, Amida, Amid, Kara-Amid, Diyarbekr, Diyarbekir" olarak geçmiş ve Cumhuriyet sonrasında Atatürk 1937'de şehre yaptığı son gezisinde şehrin ismini "Diyarbakır" olarak değiştirmiştir (Çelik, 2008).

Diyarbakır şehrini kuşatan kaleye sur denir. Çin seddinden sonra dünyanın en uzun, en geniş ve en sağlam surlarından biri olarak kabul edilir. Karacadağ'dan Dicle'ye doğu ucuna kadar uzanan, zeminden yüz metre yükseklikte kurulmuştur. Surların ilk yapılışı kesin olarak bilinmemektedir. Milattan 2.000 yıl kadar önce Hurriler döneminde kurulduğu sanılmaktadır. Yazılı belgelere göre milattan sonra 349 yılında Roma İmparatoru tarafından kalenin onarıldığı bilinmektedir. 367 ve 365 yılları arasında batı surları yıkılarak Urfa Kapısı ve Mardin Kapısına uzanan bölüm yapılmış, altıncı yüzyılda Justinianus zamanında güçlendirilip genel biçimini almış ve daha sonraki yıllarda sürekli onarılarak günümüze kadar ayakta kalmaktadır (Bağlar Belediyesi, 2019).

Kalkan balığı biçimini andıran kale; Dış kale ve İç kale olarak ikiye ayrılır. Surların yüksekliği 10 ile 12 metre, kalınlığı ise 3 ile 5 metredir. Surları birbirine bağlayan geniş yollar vardır. Bu yollar 70 santimetre kalınlığında duvarlarla kaplıdır. Kalenin 82 burcu bulunmakta ve en ünlüleri Evli Beden (Ulu Beyden), Yedi Kardeş ve Keçi (Kiçi) burçlarıdır. Burçların içinde mahzenler, koğuşlar, depolar ve sarnıçlar bulunmaktadır. Dış Kale ve İç Kalenin içinde Romalılardan Osmanlılara kadar çeşitli devletlere ait yazıtlar bulunmaktadır (Bağlar Belediyesi, 2019).

Tablo 3. Turizm işletme belgeli konaklama istatistikleri-Diyarbakır

Diyarbakır	Tesise geliş sayısı	Geceleme	Ortalama kalış süresi	Doluluk Oranı (%)
2018	22.499	540.587	1,54	39,24
2019(Mart)	32.758	47.205	1,44	36,90

Kaynak: Kültür Turizm Bakanlığı, www.kultur.gov.tr

Yukarıda yer alan Tablo 2'ye göre kentteki ortalama kalış süresinin 1 ile 2 gün arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Yıllara Göre Ziyaretçi (Diyarbakır'da Konaklayan) İstatistikleri

Yıl	Turist Sayısı
2013	233.196
2014	323,772
2015	214,129
2016	122.545
2017	276.143
2018	33.140

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, www.kultur.gov.tr

2013 yılında 208 bin 388 yerli olmak üzere, 24 bin 808 yabancı turist ziyaret etmiştir. 2014 yılının kasım ayına kadar, 297 bin 497 yerli, 26 bin 275 yabancı turist ziyaret etmiştir (www.kultur.gov.tr, 2019). 2015 yılında 21 bin 623 yabancı turist, 199 bin 506 yabancı turist ziyaret etmiştir. 2016 yılında 122 bin 545 turist gelirirken, 2017 yılında bu sayı 276 bin 143'e yükselmiştir, 2018'in birinci çeyreğinde 7 milyon 260 bin, konaklayan turist sayısı 25 milyon 880 bin olmuştur (Türkiyeturizm, 2019).

Tablo 5. Diyarbakır'ın kültürel ve doğal çekicilikleri

Diyarbakır surları	Çin seddinden sonra dünyanın ikinci en uzun suru ve M.Ö. 349 yılında Bizans İmparatoru Costantinus
---------------------------	--

	tarafından onarılmıştır.
Meryem Ana Kilisesi	15. yüzyıldan beri günümüzde kalmıştır ve halen Süryanilere hizmet vermektedir.
Mor Thoma Kilisesi (Ulu Cami)	1639 tarihinde İslam orduları tarafından ele geçirilen bu kilise camiye çevrilmiş ve günümüzde Ulu Cami olmuştur.
Nebii Cami	Peygamber camisi adını taşıyan cami Akkoyunlular döneminde yapılmıştır.
Dört Ayaklı Minare	1500 yılında Akkoyunlu Sultan Kasım tarafından yapılmıştır. Minaresi kare şeklinde ve dört ayak üzerine oturmuştur.
Malabadi Köprüsü	Dünyadaki en geniş kemerli taş köprü, Köprü üzerindeki bir yazıtta 1147 yılında Artukoğlu Timurtaş Bin İlgazi tarafından yapıldığı yazılmaktadır.
Hasan Paşa Hanı-Sülüklü Han	Halen hizmet verebilen hanlardandır.
Devegeçidi Köprüsü	Artuklu Salih Mahmut döneminde yapılmıştır.
Diyarbakır'daki Müzeler	Diyarbakır Arkeoloji Müzesi, Ziya Gökalp Müzesi, Ahmet Arif Müzesi, Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi
Diyarbakır Arkeoloji Müzesi	M.Ö. 8400 yılına dair birçok tarihi eser bulunmaktadır.
Dağ ve Doğa yürüyüş yerleri	Beklik tepesi, Ergani ilçesinde bulunan Mihrap dağı, Dicle ilçesinde bulunan Adem dağı, Silvan ilçesinde Zarga ve Püsküllü dağları bulunmaktadır.
Mağaralar	Lice ilçesinde Birkleyn mağarası, Ergani ilçesinde Hilar mağarası, Silvan ilçesinde Hassuni mağarası.

Diyarbakır'da bulunan seyahat acentalarının toplamı 107 olup, 106 tanesi A grubu, 1 tanesi ise B grubudur. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden alınan verilere göre turizm işletme belgeli konaklama tesis sayısı toplam 27 ancak 2'si kapatılmış olup, 1'i ilçede olduğundan 24 konaklama işletmesi bulunmaktadır (Çağlar, 2018).

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu tezin amacı, son yıllarda artan bir eğilim olarak dikkati çeken "yalnız gezen kadınların" seyahat deneyimleri ve motivasyonlarını inceleyerek kadınlar üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın temel amacı, Diyarbakır'ı yalnız seyahat eden kadınlar üzerinden "Yalnız gezen kadınların" seyahat motivasyonlarını ve deneyimlerini öğrenmektir. Bu kapsamda ziyaretçileri seyahate çeken sebeplere ilişkin tartışma alanını genişletmek ve literatüre bu bağlamda katkı sağlamak hedeflenmiştir.

3.3. Araştırmanın Kapsamı

Diyarbakır ile sınırlı ve yalnız seyahat eden kadınlar üzerine araştırma yapılmıştır. 27 kadın üzerine yapılan araştırmada: 7 kadının yabancı (Norveç, Prag, Litvanya, Azerbeycan, Norveç, Almanya Norveç), 1'i Almanya'da yaşayan Türk uyrukludur. Geri kalan 19 kadın Türk ve Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşamaktadır.

3.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de yapılan araştırmalara bakıldığında yalnız gezen kadınlar üzerine deneyim ve motivasyon çalışmaları bulunmamaktadır. Kadınların seyahat etme oranında ve yalnız seyahat eden kadınların sayısında artış olduğu görülmektedir. Yapılan alan araştırmasında Diyarbakır'ı yalnız seyahat etmeye gelen kadınların, motivasyon ve deneyimleri ortaya konulmuştur. Gelen alan yazına gerekse de turizme katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

3.5. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Diyarbakır'ı ziyaret eden yalnız gezen kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma evreni sayısal olarak bilinmemektedir. Bu nedenle çalışmada evreni temsil edecek bir örneklem grubu kullanılmasına ve bunun için de kasıtlı örneklem yöntemi ile ilgili birimlere ulaşılmasına karar verilmiştir. Örnek gruptan derinlemesine görüşme yöntemi ile bilgi toplanmıştır.

3.6. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın temel sorusu; yalnız gezen kadınların seyahat motivasyonları ve deneyimlerini Diyarbakır destinasyonu ölçeğinin üzerinden anlamaktır. Bu bağlamda tez, nitel bir alan araştırmasına dayanmaktadır. Araştırma, yalnız gezen kadınların seyahat motivasyonları ve deneyimlerine odaklanmıştır. Araştırma evreni Diyarbakır'a yalnız seyahat ederek ziyaret eden kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak görüşme yöntemi kullanılmış; yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan derinlemesine görüşme yöntemiyle veriler toplanmıştır. Yapılan görüşmelerin etkili ve verimli olabilmesi için görüşmenin temel özelliklerini, güçlü ve zayıf yönlerini iyi anlamak, nitel veriye kolay ulaşarak bir görüşme formu hazırlayıp ve görüşmeyi gerçekleştirme sürecinde dikkate alınması gereken ilkeleri benimseyerek işe koyulmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Briggs (1986)'e göre görüşme, sosyal bilimlerde en yaygın olarak kullanılan veri toplama yöntemidir. Görüşme yönteminin; bireylerin deneyimlerinde, tutumlarında, görüşlerinde, şikayetlerinde, duyguları ve inançlarıyla ilgili bilgi elde etmede etkili bir veri toplama tekniği olduğu belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Görüşmeler, uygulanan 'kuralların' katılığına göre de yapılmış (formel), yarı yapılmış (yarı formel) ve yapılmamış (informel, serbest) olmak üzere üçe ayrılabilir. Yapılanmış görüşmede ne tür soruların önceden ayrıntılı bir biçimde planlandığı ve aynen uygulamaya çalışıldığı bir teknik olduğundan dolayı görüşmecinin hareket özgürlüğü en düşük düzeydedir. Görüşme sorularının cevaplarının denetimi ve sayısallaştırılması kolay ve görüşme tekniğinin esnekliğinden dolayı beklenen anlam ve içtenliği sağlama olanakları sunmaktadır (Karasar, 2016).

Yapılandırılmamış görüşme, görüşmecilere daha serbest hareket etmelerini, daha esnek kişisel olan görüşlerini ve yargılarının daha derine inmelerini kolaylaştıran bir tekniktir. Sorular daha önceden hazırlanarak görüşmecilere sunulur fakat görüşmedeki gelişmelere göre yeni ya da farklı sorular sorulabilir. Çoğu görüşme bu iki görüşme arasında yapılır ki bunlara da yarı yapılmış görüşme denir (Karasar, 2016).

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış ve yapılanmamış görüşme tekniğe göre daha esnektir. Bu teknikte araştırmacı önceden soruları hazırlar. Araştırmanın akışına göre yan ya da alt soruları görüşmecilere sorabilir ve görüşmecilerin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılı bir şekilde cevaplamalarını isteyebilir. Kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtını diğer soruların içerisinde vermiş olursa tekrardan bu soruları sormayabilir (Türnüklü, 2000).

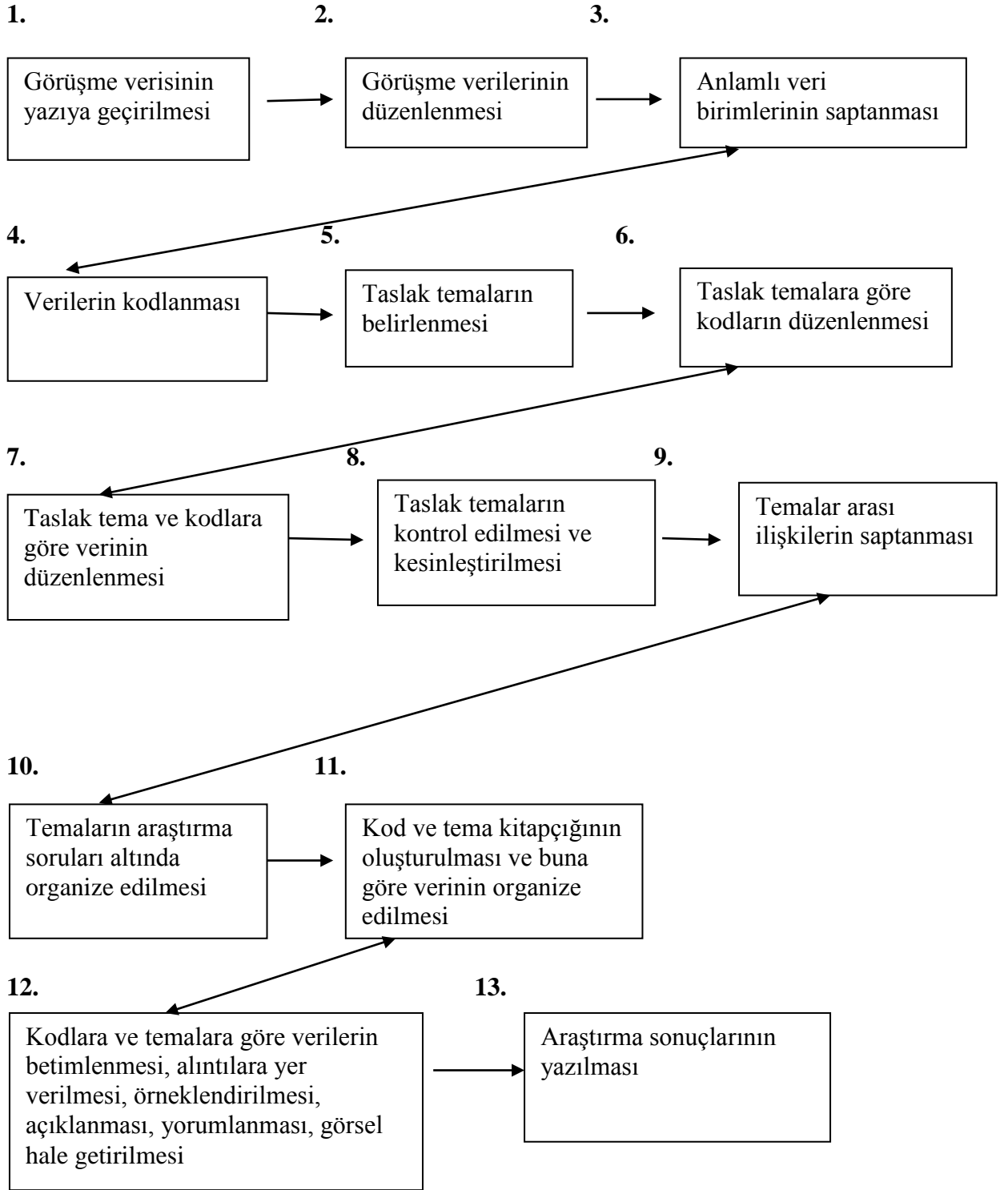
Açık uçlu sorular, görüşme sorularını önceden kestirilebilir ve kısa yanıtlara neden olabilecek soru türlerinden olmamalıdır. Örneğin, “evet” ya da “hayır” gibi cevaplardan kaçınılmalı daha çok açıklamalı ve ayrıntılı konuşmaya teşvik edilerek “nasıl,” “neden” ve “ne” gibi sorular sorulmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Dört aşamada analizi yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

- 1- Verilerin kodlanması
- 2- Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi
- 3- Kodların ve temaların belirlenmesi
- 4- Bulguların tanımlanması ve yorumlanması

Görüşme kayıtları ve alınan notların çözümlenmeleri yapılmıştır. Yapılan çözümlenmelerde görüşülen kişiler (K1, K2...) gibi kodlanarak bilgilere sunulmuştur. Yapılan çözümlenmelerin içerik analizi yapılarak tablolar haline getirilmiştir.

Şekil 1: İçerik Analizi

(Yıldırım ve Şimşek, 2016).

3.7. Veri Toplama Teknikleri

Genel olarak deneyim boyutlarına ilişkin çalışmalar incelendiğinde, tek başına seyahat edenlerin seyahat deneyimlerine ve motivasyonlarına yönelik Türkiye’de herhangi bir çalışma bulunmadığı söylenebilir. Bu kapsamda, çalışmanın amacı yalnız seyahat eden kadınların deneyim boyutları ve motivasyonları ile ilgili yapılan görüşmeler sonucunda içerik analizine tabi tutularak ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, kasıtlı örneklem yöntemi kullanılarak birimlere ulaşılmıştır. Bu görüşmelerde yazın incelemesi yapılacak olup bunun sonucunda bazı sorular oluşturulacaktır. Bu sorular alanında uzman kişilere odak grup çalışması ile içerik geçerliliği sağlanacak olup bazı kişilerle görüşülerek ve daha önce bu alanda yapılan çalışmalar doğrultusunda incelemeler yapılarak güvenilirliği test edilecektir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik sorununun aşılması için bu aşamanın gerekliliği olduğu yazarlar tarafından belirtilmiştir. Bu görüşmeler esnasında katılımcıların izinleri doğrultusunda elektronik ortamda kayıt yapılacaktır. Daha sonrasında elde edilen kayıtlar tarafımdan çözümlenecek olup içerik analizi uygulanacaktır. Bu çalışma sonucunda yalnız seyahat eden kadınların seyahat deneyimleri ve motivasyonları ortaya konarak ileriki araştırmalarda kadınlar üzerinde yapılacak olan ölçüm çalışmalarında yol gösterici olacaktır.

Görüşme tekniği kullanmanın temel amacı genellikle bir hipotezi test etmek değil; bunun aksine diğer insanların deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını anlamaya çalışmaktır. Bu nedenle odaklanılan nokta diğer insanların öyküleri, betimlemeleri ve düşünceleridir (Seidman, 1991).

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme soruları 15 sorudan oluşmakta ve sorular yapılan literatür taraması sonucunda sorular oluşturulmuştur. Soruların 7 tanesi demografik sorular ve geri kalan sorularda yalnız gezen kadınların deneyimleri, motivasyonları ve Diyarbakır ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Veriler içerik analiziyle çözümlenip yorumlanmıştır.

Tablo 6. Görüşme Formu

Sayı	Görüşme Soruları
1.	Adınız
2.	Soyadınız
3.	İkamet ettiğiniz yer
4.	Yaşınız
5.	Mesleğiniz
6.	Medeni Durumunuz
7.	Eğitim Durumunuz
8.	Kadın olarak yalnız seyahat sizin için bir tercih mi yoksa zorunluluk mu?
9.	Yalnız seyahat etmeyi neden tercih ediyorsunuz ve motivasyonlarınız nelerdir?
10.	Yalnız seyahat'e çıkmaya nasıl karar verdiniz?
11.	Yalnız seyahat ederken olumlu deneyimleriniz nelerdir?
12.	Yalnız seyahat ederken olumsuz deneyimleriniz nelerdir?
13.	Kadın olarak Diyarbakır'a gelmeden önce korkularınızı ya da endişeleriniz nelerdir?
14.	Diyarbakır ile ilgili yaşadığınız deneyimler nelerdir?
15.	Seyahatiniz sırasında, istemediğiniz bir durumla karşılaştığınızda nasıl başa çıktınız?

3.8. Araştırmanın Sınırlıkları

Bu araştırma, Diyarbakır'ı yalnız seyahat etmeye gelen 27 kadınla yüz yüze görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Kadınlara, kasıtlı örneklem yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde birkaç kadına da sosyal medya aracılığıyla ulaşılarak iletişime geçilmişse de genel olarak kadınlarla yüz yüze görüşmede zorluklar yaşanmıştır. Görüşmeler, Mart, Nisan ve Mayıs aylarında yapılmıştır. Kadınlara 20 veya 45 dakika görüşme yapılmış, izin verdikleri sürede ses kaydı yapılmış verilmediği sürede de notlar alınmıştır. Türkiye' de yalnız gezen kadınların deneyim ve motivasyonlarıyla ilgili hiçbir araştırma olmadığından

özellikle literatürden yararlanma ve teorik çerçeve konusunda araştırma belirli sınırlılıklara sahiptir.

3.9. Bulgular

Diyarbakır'ı seyahat eden gezgin kadınlar içinde yalnız gezen kadın profiline uygun olanlar ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi yapılarak tezin bulguları ortaya konulmuştur.

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılar	İkamet yeri	Yaş	Meslek	Medeni Durum	Eğitim
K1	Tatvan	28	Öğretmen	Bekar	Lisans
K2	Tatvan	29	Öğretmen	Bekar	Lisans
K3	Sakarya	22	Öğrenci	Bekar	Lisans
K4	Edirne	25	Arkeolog	Bekar	Lisans
K5	İstanbul	27	Gazeteci	Bekar	Yükseklisans
K6	Samsun	28	Crn uzman yardımcısı	Bekar	Yükseklisans
K7	Şanlıurfa	25	Muhasebeci	Bekar	Lisans
K8	Bursa	29	Öğretmen	Bekar	Yükseklisans
K9	Norveç	34	Öğretmen	Evli	Yükseklisans
K10	Ankara	24	Mağazacı	Bekar	Lisans
K11	Balıkesir	24	Make-up artist	Bekar	Lisansa devam ediyor
K12	İzmir	27	Öğretmen	Bekar	Yükseklisans
K13	Ankara	23	Avukat	Bekar	Lisans
K14	Antalya	36	Turizm	Evli	Yükselisans
K15	İzmir	36	Öğretmen	Evli	Lisans
K16	İzmir	36	Öğretmen	Evli	Lisans

K17	Kahramanmaraş	27	Öğretmen	Bekar	Lisans
K18	Hatay	34	Öğretim görevlisi	Bekar	Doktora
K19	Azerbaycan	26	Mühendis	Evli	Lisans
K20	Antalya	28	Halkla ilişkiler	Bekar	Lisans
K21	Norveç	17	Öğrenci	Bekar	Lisans
K22	Prag	28	Şarkıcı	Bekar	Yükseklisans
K23	Litvanya	21	Öğrenci	Bekar	Lisans
K24	Norveç	30	Öğretmen	Bekar	Lisans
K25	Antalya	49	Mühendis	Evli	Lisans
K26	Mardin	29	Öğretmen	Evli	Lisans
K27	Almanya	24	Öğrenci	Bekar	Lisans

Tablo 7’ de katılımcıların ikamet ettikleri yer, yaş, meslek, medeni durumları ve eğitim durumlarına yer verilmiştir. Kadınlar Türkiye’nin farklı şehirlerinden gelmekte olup sadece yedi kadının yurtdışından Diyarbakır’ı seyahat etmeye geldiği görülmektedir. Yurtdışından Diyarbakır’ı seyahat etmeye gelen kadınların beş tanesi proje amaçlı buldukları yerden Diyarbakır’a tek başlarına seyahat etmişlerdir. Yapılan görüşmeler sonucunda kadınların yaş aralıkları 17-49 arasındadır. Kadınların 7’si evli, 20’si bekarıdır. Kadınların mesleklerine bakıldığında 4’ü öğrenci, 11’i eğitim sektöründe çalışan, 8’i özel sektör çalışanı, 2’si mühendis, 1’i avukat ve 1’i arkeologtur. Kadınların eğitim durumları lisans, yüksek lisans ve doktora aralıklarındadır.

Tablo 8. Yalnız Gezen Kadınların Olumlu Deneyimleri

K1	Seyahat edince kendimi buluyorum ve rahatlıyorum. Sigara içmeyi bağımlılık olarak görüyorlarsa seyahat etmek de benim için bir bağımlılıktır.
-----------	---

	Hafta sonu geldiği gibi bu hafta nereye gitsem diye düşünürüm. Gittiğim ülkenin, şehrin tarihini öğreniyorum. Fotoğraf merakım olduğu için güzel fotoğraflar çekiyorum.
K2	Yeni kafeler, yeni tatlar ve farklı restoranlara giderek değişik fikirler oluştu. Tattığım yiyeceklerde ve içeceklerde beğendiklerimi okulda öğrencilerime uygulayarak birçok farklı şeyler deneyimliyorum.
K3	Seyahat ederken farklı arkadaşlıklar deneyimliyorum. Bu da çok güzel bir manzara da çekilmiş fotoğrafınızın hem olumlu hem olumsuz şeyler hatırlatıyor. Edebiyattan ve sanattan büyük zevk aldığım için gittiğim şehirlerde sanat ile ilgili yerleri geziyorum(bir şairin evi ya da müze gibi). Fakat arkadaşınız sizinle aynı fikirde olmayabilir o yüzden yalnız seyahatte daha bireysel kararlar verilebiliyor.
K4	Sürekli yeni insanlar tanıyorum bu sayede ufukumun açıldığını fark ettim. Gittiğim her şehrin yöresine ait yemeklerini tadarak deneyim sahibi oluyorum.
K5	Yalnız seyahat etmek kendini tanıma yolunda önemli bir adım. Yanınız da kimse yokken, tamamen kendiniz olduğunuz an kendi sınırlarınızı görebiliyorsunuz. Ve bu sınırları aşmak, önünüze çıkan yollarda kendiniz seçmek özgürlüğünün tanımı olan bir şey. Dilini, dinini, kültürünü bilmediğim bir ülkede insanlarla dost olabilmek bakış açısı inanılmaz genişletiyor. Dünya'nın senin evin olduğunu ve her noktasına adım atılabileceğinin farkına varılıyor.
K6	Yalnız olduğunuz zamanlarda insanlarla daha kolay tanışma fırsatı buluyorsunuz. Her yeni seyahatimde yeni yerler görüyorum, yeni kültürleri öğreniyorum, yeni insanlarla tanışmak bana haz veriyor ve yalnız seyahat etmemdeki en büyük nedenlerdendir.
K7	En başta özgüven sahibi oluyorum, insan analizi konusunda derin birikim sahibi oluyorum. Gittiğim yerlerin tarihini öğreniyorum merakım daha çok artıyor.
K8	Yalnız seyahat edince gittiğim yerlerin kültürünü daha iyi gözlemleyebiliyorum. İnsanlarla daha çabuk iletişime geçebiliyorum.

	Gittiğim şehirlerin tarih kokan sokaklarında yürüme, yeni lezzetleri tatmak, gittiğim şehirlere ait bilmediğim türküleri ve şarkıları dinliyorum.
K9	Sırt çantamla seyahate çıktığımda 19 yaşındaydım. Dünyanın güvenilir bir yer olduğunu biliyordum ve birçok şeyi deneyimleyip bilgi sahibi oldum. Birçok tarihi bilgi öğrendim ve yeni tatlar tattım. Diyarbakır'da ilk defa tatmış olduğum ciğer ve kadayıfın bıraktığı tat gibi.
K10	Manisa'yım ve İzmir'e yakın olduğu için küçük yaşlarda otostopla İzmir'e gidip gelirdim. Farklı şehirleri görmek oraları gezmek yeni tatlar tatmak halinde heyecanlandırır.
K11	Yalnız başına da eğlenilebileceğimi anladım. Bazen de bulunduğum yerden kaçıp başka şehre gitme isteği.
K12	Yalnız seyahat ederken merak ettiğim birçok konuyu gittiğim yerler de öğrendim. Çok gezen mi bilir çok okuyan mı sorusunun cevabı, belki de çok gezen bilir diyebilirim. Gittiğim her şehir de tarihi birçok konu öğrendim. Yeni kafeler, farklı yemekler tadıp onları öğrenme şansım bile oldu.
K13	Her bölgede yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla eğlenceli aktiviteler yapma şansım oluyor. Gittiğim yerlerin birçok doğa güzelliklerini keşfediyorum. O yöreye ait şiveyi bile öğrenmiş oluyorum.
K14	Yalnız seyahat ederken tüm programı kendim yapıyorum ve başkalarının kısıtlamaları ya da istekleriyle yaşamıyorum. Her seyahatimde farklı şeyler deneyimliyorum. Yöreye ait yemeklerini ve gittiğim yerlerde yapılan spor aktivitelerine katılıyorum.
K15	Yeni yerler keşfetmek, yemeklerini tatmak. Her seyahatimde farklı deneyimler kazanıyorum. Kışın gittiğim kayak merkezinde kayak yapmayı deneyimlemek. Yöreye ait türkülerin aslında oradaki olaylarla özdeşliğini öğreniyorum.
K16	Yolda tanışıp hala konuştuğum mükemmel dostluklar edindim. Hiç iletişim adresini almadığım bir sürü insan karnımı doyurdu ve yolda bayıldığım için beni alıp saatlerce başımdan bekleyen bir teyze olması. Asla dilini bilmediğim ama kendime gelene kadar yanımda durmuş olması mükemmel bir durumdu benim için.
K17	Sadece şehre ve huzura odaklanıyorum. Bir şeyleri kendi başıma

	yapabileceğim şeylerin olduğunu öğretiyor.
K18	Hayata hep farklı renklerle bakmayı seviyorum ve gittiğim her şehrin insanı oluyorum sanki. Tanıştığım insanlardan farklı şeyler deneyimliyorum ve her şehrin sokaklarında kendimi bir kez daha keşfediyorum.
K19	Seyahatim sırasında bir kız yurdunda kalmıştım 2 gece gençlerle çok güzel vakit geçirip beraber gezdik ve böylece farklı insanlarla daha kolay iletişime geçebileceğimi gördüm.
K20	Yalnız seyahatlerim sırasında kendimi daha rahat ve özgür hissediyorum. Geçen yaz döneminde kız arkadaşlarımla beraber tatil düzenleyip gitmiştik ve o an bir daha asla birileriyle ya da herhangi bir grupta seyahat etmeyeceğim diye kendime söz verdim. Çünkü o an siz kitap okuyup dinlenmek isterken onların başka aktiviteler yapmak istemeleri ve bu yüzden yalnız seyahat etmeyi tercih ettim ve mutlu olduğumu hissettim.
K21	Grupla ya da arkadaşlarla seyahat ettiğim zaman çok sıkıldığımı fark ettim ve bu yüzden yalnız seyahat etmeyi tercih ettim. Gittiğim yerleri daha iyi gözlemleyebiliyorum ve bulunduğum yerlerin tarihi öğrenmeye çalışıyorum birilerine sorup uzun uzun anlatmalarını dinleyebiliyorum. Bunu grupla ya da arkadaşlarınızla yapamazsınız çünkü onlar çok farklı şeyler yapabilirler.
K22	Gitmek istediğim yerlere gidiyorum, başkalarıyla yaptığım planlarda her zaman sorunlar çıkıyor anlamadığımız durumlar oluyor ve bununla beraber modum düşüyor o yüzden elimden geldiğince yalnız seyahat etmeyi tercih ediyorum.
K23	Arkadaşlarımla seyahat ettiğim zaman onların yapmak istediğini yapmak insanı zorluyor. Heyecanı macerayı seven biri olarak farklı deneyimler deneyimlemek isterken onların bu tür şeylerden hoşlanmadıkları için sırf zaman harcamamak için kimse rahatsız olmasın diye yapamamak. Ya da kafamın biriyle uyduğunu düşündüğün biriyle de seyahat edilebilir. Ama oda pek mümkün görülmemektedir.
K24	Yalnız seyahat etmek bazen gerekli bazen de zorunluluktan dolayı seyahat etmekteyim. Ama yalnız seyahat etmek kendini dinleme konusunda çok iyi geliyor ve yapmak istediğim şeyleri başkasına bağlı kalmadan yapabiliyorum.

K25	Yalnız seyahat ederken yaşadığım olumlu deneyimler genelde kendimi dinlemem oluyor. Başkalarının istekleriyle değil de kendi isteklerimi yaparak günümü geçiriyorum.
K26	Yalnız seyahat ederken gelişi güzel farklı yerler keşfetmem, farklı insanları tanımak, tecrübe edinme, ufkumun açıldığının farkına vardım.
K27	Türkiye’yi seyahat etmemin en büyük sebeplerden biri, doğduğum yeri ve insanlarını özlediğimden ve kültürünü unutmamak amaçlı elimden geldiğince sık sık seyahat etmeye çalışıyorum. Hem gelenek görenek hemde kültürel bakımdan güzel oluyor.

Tablo 8’de yalnız gezen kadınların olumlu deneyimleri ortaya konulmuştur. Yalnız gezen kadınlar her seyahatleri sırasında farklı deneyimler kazanmışlardır. Kadınların çoğunun, yalnız seyahatleri sırasında kimseye bağlı kalmadan o an istedikleri şeyleri yaptıklarını ve tek başlarına oldukları zaman kendi sınırlarını görebildiklerini dile getirmişlerdir. Kadınların yalnız seyahatleri sırasında gittikleri şehre odaklanıp o şehrin insanları gibi davranarak daha güzel ve farklı bir seyahat yaşamışlardır. Seyahatlerinin çoğu buldukları yerden kaçış, iş hayatlarının zorlukları ve yalnız kalma isteklerinden dolayı gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere kadınların yalnız seyahat ederken oluşan deneyimleri, gittikleri yerleri daha fazla öğrenme isteği, tek oldukları zaman daha güzel vakit geçirdikleri, daha çok yer gezdikleri ve daha fazla eğlendikleri şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu da kadınların yalnız seyahati tercih ettiklerinde daha fazla tatmin olduklarını ve buna bağlı olarak yalnız seyahate daha istekli olduklarını göstermektedir.

Tablo 9. Yalnız Gezen Kadınların Olumsuz Deneyimleri

K1	Benim için olumsuz bir deneyim yok diyebilirim. Deseler ki mesleğini bırak sana şu kadar para verip ömrünün yettiği kadar gez hiç tereddüt etmeden kabul eder ve ömrümün sonuna kadar seyahat etmek isterim.
K2	Olumsuz deneyimim olmadı.
K3	Seyahatlerimde olumsuz deneyimlerim çok az oluyor. Sadece otostop çekerken bazı olumsuz durumlarla karşılaştım ve bu da bende olumsuz bir deneyim oluşturuyor.

K4	Yalnız seyahat etmek olumsuz bir deneyim yaratmıyor.
K5	Aslında tek kadın olarak seyahat etmek herhangi bir yere gitmeye engel değil. Sadece yaşadığım bölgede nasıl temkinli davranıyorsam gideceğim coğrafya için de temkinli davranıyorum. Örneğin; Hindistan’da gece sokakta dolaşırken dikkatli olmak gibi.
K6	Olumsuz bir deneyimim yok diyebilirim belki çok mühim olmadığı için aklımda yer etmemiş de olabilir.
K7	Yolların insana her zaman olumlu anlamlar kattığını düşünüyorum.
K8	Başka şehir’e gittiğim zaman kıyafet ve konuşma tarzından farklı bir şehirden geldiğinizi anlayınca rahatsız eden çok oluyor.
K9	Genelde yolculuk sırasında hava alanında ve güvenlikte birçok sorun yaşıyorum. Birkaç defa pasaportlarım inceleniyor ve bu benim için zaman kaybı oluşturuyor.
K10	Tek başıma seyahat ederken birkaç defa tacize uğradığım oldu. Diyarbakır’a gelmeden önce Ege taraflarında otostop çekerek seyahat ederken aleni bir şekilde yaşı çok büyük olan bir adamın “benimle beraber olur musun?” demesi gibi. Toplum olarak yalnız gezen kadınlara kötü gözle bakılmasından dolayı rahat gezip, otostop çekilemiyor.
K11	Yalnız seyahat etmek bana hiçbir şekilde olumsuz bir deneyim kazandırmadı.
K12	Hastayken yalnız seyahat edilmeyeceğini öğrenmiş oldum. Bunun dışında olumsuz bir deneyim yaşamadım. Yapılan her seyahat insan hayatına her zaman olumlu deneyimler kattığını düşünüyorum.
K13	Seyahat etmek bence olumsuz bir deneyim insana katmıyor. Olumsuz olunca bile insana sonradan çok güzel bir deneyim bırakmış oluyor. Örneğin; Hava şartlarının kötü olduğu bir vakitte çadırda kalmak ve onu deneyimlemek olumsuz bir deneyim oluşturmuştu ilk başlarda ama çadırı deneyimlemiş oldum.
K14	Olumsuz bir deneyimim olmadı.
K15	Olumsuz bir deneyimim olmadı.
K16	Herhangi bir ülkede veya şehirde yolda tek başınıza olmak insanı bazen

	zorluyor. Sokakta uyumam gereken geceler oldu ve bu zamanlarda çok zorlandım. Otostop çekerken de benzer biçimde sıkıntılar oldu. Ayrıca başka alakasız yerlerde inip yürümem gerektiği durumlar oldu. Tabi ki her şey her zaman mükemmel gitmeyebilir.
K17	Seyahatlerim sırasında şu ana kadar olumsuz bir deneyim yaşamadım.
K18	Olumsuz deneyim yaşamadım diyebilirim.
K19	Otobüsle seyahat ederken yanıma bir erkek oturdu ve beni Rus sanıp sarkıntılık etti. Otobüsteki görevli Host'un yardımı ile o kişiden kurtuldum. Sonuç olarak otobüste yaşadığım olay benim için olumsuz bir deneyim oluşturdu.
K20	Kalacak yer sorunu yaşadığım için otogarda geceleme zorunda kalmış ve kadın olduğumdan bir takım yanlış anlaşılmalara karşılaştım.
K21	Herhangi olumsuz bir deneyim yaşamadım.
K22	Dilini bilmediğim bir ülkeye gelince olumsuz bir deneyim yaşıyorum diyebilirim.
K23	Uzun yolculuklarımda bazen yoldaş birini aradığım oluyor ama zamanla yolda bile arkadaş edinebiliyorum.
K24	Zor durumlarda birinin yanında olmaması beraber fikir yürütememek zorlandığım durumlarda birini yanımda olmasını istemem.
K25	Özel bir olumsuz deneyimim olmadı.
K26	Olumsuz pek bir deneyim yaşamadım.
K27	Genelde havaalanlarında yaşadığım sorunlar oluyor ve tek başıma olunca kendimi yalnız ve mutsuz hissettiğim zamanlar oluyor.

Tablo 9'da yalnız gezen kadınların olumsuz deneyimleri ortaya koyulmuştur. Seyahat eden kadınların 14'ü olumsuz deneyim yaşamamış, 13'ü seyahatleri sırasında olumsuz deneyim yaşamışlardır. Kadınların birkaçı teknik zorlukların yaşandığını, yolculukları sırasında hasta oldukları gibi durumlarda birine ihtiyaç duyulduğunu ve diğer geri kalanı ise taciz ve benzeri olayları yaşamışlardır. Türkiye'de yaptıkları seyahatlerinde ya da otostop çekerken taciz ve benzeri olaylar yaşadıklarını dile getirdiler (K3, K10, K16, K19, K20). Kadınlar teknik zorluklar ve

o an oluşan zorluklar sonucunda deneyimler kazandıklarını dile getirdiler (K5, K8, K9, K20). Seyahatleri sırasında oluşan olumsuz deneyimlerini olumlu deneyime çevirmişlerdir (K13, K12). Uzun yolculuk seyahatleri sırasında, yol arkadaşı ya da fikir yürütecek biri ve dil konusunda zorlanması (K22, K23, K24, K27). Geri kalan kadınlar seyahatleri sırasında hiçbir olumsuz deneyim yaşamamışlardır (K1, K2, K4, K6, K7, K11, K14, K15, K17, K18, K21, K25, K26). Yapılan görüşmeler incelendiğinde yalnız seyahat etmenin kadınlar üzerinde çok fazla olumsuz bir deneyim oluşturmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 10. Yalnız Seyahat Eden Kadınların Endişeleri ve Diyarbakır Deneyimleri

K1	Diyarbakır'a gelmeden önde dikkat etmem gerektiğini özellikle hırsızlık durumunun olabileceğini, çantana dikkat et ve telefonunu elinden alabileceklerini söylediler. O endişeyle geldim ama hiçbir sorun yaşamadım. Çok büyük bir deneyimim yaşamadım. Diğer gittiğim ülkeler gibi çok farklı deneyimler yaşamadım. Gezip gördüm, tarihi yerleri gördüm, yeni tatları denedim diyebilirim.
K2	Benim endişelerim yoktu ama ailemin endişesi vardı. Güvenmemem gerektiğini sürekli dile getiriyorlardı ve endişeleniyordular. Tarih kokan bir şehir. Birçok arkadaş edindim güzel yerleri gezip, güzel tatlar tattım ve merakımı giderdim.
K3	Diyarbakır'a gelirken korkularım ve endişelerim yoktu. Hatta olumlu düşüncelerle geldim. Tarihini, coğrafyasını ve doğal güzelliklerini merak ederek geldim. Edebiyat aşığı olduğum için Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Arif gibi birçok şairin evini gezdim. Sülüklü handa menengiç kahvesi ve reyhan şerbeti içerek Yılmaz Odabaşı'nın şiirlerini okudum. Sokaklarını caddelerini gezdim. Sur'u boylu boyunca gezip kuş bakışı bakıp gün batımını izledim ve meşhur olan ciğerini yedim. Ve son olarak Eğil'e gidip dicle nehrini saatlerce izledim.
K4	Gelmeden önce çok endişelerim olmadı hatta çok merak ve istekle geldim. Her zaman iyi düşündüm ve hep iyi şeyler yaşadım. Doğu'nun Paris'i sözü

	gerçekten doğruymuş. Sur içinde geleneksel kıyafetli amcaları görmek çok hoşuma gitti. Medyanın yansıttığı o algı ile alakası olmayan bir şehir. Beklediğimden bin kat daha fazla bir misafirperverlik gördüm. Çok güzel insanlar kattım hayatıma. Önyargısız geldiğim bu şehre tüm insanlara anlatarak yargılarını yıktım ve tarih kokan sokaklarında gezmek bile benim için çok güzel bir deneyim oldu. Ciğer sevmeyen biri olarak yediğim en güzel ciğer kebabını tatmış oldum.
K5	Herhangi bir endişem yoktu. Diyarbakır'ı grubumla kısa süreli seyahat ettim. Açıkçası insanların biraz sert olduğunu fark ettim. Ama bir sonraki Diyarbakır seyahatimde daha uzun kalıp gözlem yapacağım.
K6	Korkularım ve endişem yoktu fakat Diyarbakır ya da diğer Doğu illeri diyince insanın aklına geri kalmış şehirler geliyor. Ve yaptığım seyahatler bu düşüncenin yanlış olduğunu kanıtladı. Diyarbakır çok modern bir şehir. Diyarbakır'da gayet keyifli, etkinlikli ve bolca yemeli içmeli bir seyahat geçirdim.
K7	Seyahat ettiğim sürece hiçbir şehre önyargılı gitmedim. Sorunlu bir şehir gibi sözleri aldırmandan gezdim. Güzel yemeklerini tattım, tarihiyle ilgili bilgiler edindim.
K8	Ben bayrağımın dalgalandığı her yeri eşit görüyorum ama çevrem ve ailem Diyarbakır'a gelmeden önce korkmuştu. Herkes terör, hırsızlık var diye gitme dediler ve eşyaların çalınacağını bile söylediler. Ama dedikleri gibi bir yer olmadığını gördüm. Öncelikle televizyonda gösterildiği gibi kötü karışık bir il değil ve çok güzel gezilecek görülecek birçok yeri var. Buradaki aşiret kavramının söylenilenle çok farklı olduğunu gördüm. Birbirlerini nasıl sahip çıkıp kalkındırdıklarını gördüm. Kadınlarının çalışkanlıkları harika kahvaltılarını tattım ve her şeyin organik olanlarından tattım. İnsanlar arasında ayrımın yapılmadığını ve misafirperverliklerini gördüm. Yemek yemek için gittiğim yerlerde sipariş vermediğim halde masaya gelen ikramlıklar, beni tanımadıkları halde içten davranışları, güzel şiveleri vardı. Medyada gösterdikleri gibi olmadığı ve önyargılar olmadan her yeri gezilmesi gerektiğini öğrenmiş oldum.

K9	Korkularım olmadı. Türkiye'ye ikinci gelişim, ilk olarak İstanbul'a gitmiştim. Diyarbakır'ı da İstanbul kadar beğendim. İnsanları arkadaşça, yardımsever her konuda bana yardımcı oldular. Baklavayı çok sevdim.
K10	Ailem tereddüt ediyordu, yoksa benim kötü düşüncem yoktu (Yobaz, terör vb. olayların). Gelmeden önce bu kadar gelişmiş bir şehir olduğunu hiç düşünmüyordum. Muhteşem bir şehir, tekrardan gelmeyi düşünüyorum. Ciğeri, menengiç kahvesi, reyhan şerbeti ve insanların can yakın olması benim için çok güzeldi.
K11	Diyarbakır'a birkaç defa gelişim oldu ve ilk gelişimde sosyal medya gibi yayınların abartılı anlatımları ailemi endişelendirmişti. Ama ben hiçbir tereddüt yaşamadan geldim. Diyarbakır'a ait yöresel yemeklerini tattım. Ahmet arif'i kendi evinde şiirlerini okumak, surları canlı canlı görmek ve tarihe yakından şahit olmak.
K12	Endişem yoktu. Merak ettiğim şehirlerden biriydi ve gelince harika bir şehirle karşılaştım. Yemekleri, insanların misafirperverliği, güler yüzle karşılamaları çok hoşuma gitti. Yemeklerini tattım ve müzelerini ziyaret ettim.
K13	Diyarbakır'a gelmeme vesile olan kişiler beni Diyarbakır'a davet etmeleriyle oldu. O yüzden bir endişem olmadan geldim. Medya'nın görüp, duyduklarımı hiç düşünmedim. Tanıştığım kişilerin sıcaklığıyla güzel bir yere geleceğimi çok iyi biliyordum. Yeni insanlar tanıdım ve harika yemeklerini tattım. Tarihini öğrendim daha detaylı bir şekilde Diyarbakır'ın aslında harika bir şehir olduğunu gördüm.
K14	Daha önce arkadaşlarım seyahat ettiği için herhangi bir endişem korkum olmadı. Bilakis merak ederek ve çok isteyerek geldim. Kendine has bir tılsımı olan bir şehir. Diyarbakır ile aramda duygusal bir bağ kurdum diyebilirim. Ciğerini, kadayıfını, reyhan şerbetini, menengiç kahvesini, Diyarbakır çöreği gibi yöresel tatları tatma şansım oldu. Tarihi birçok yeri gezip gördüm (Eğil, Ergani).
K15	Herhangi bir endişem yoktu ama Diyarbakır'a gelen kişilerin kıyafetine dikkat et demişlerdi. Ama herhangi bir sorun yaşamadım. Aksine kadınlar gayet modernlerdi. Diyarbakır insanların bu kadar cana yakı olması,

	yardım sever olması. Seksen küsur yaşındaki amcanın dolmuşta oturduğu yerden kalkıp bana yer vermesi beni çok şaşırtmış ve mutlu etmişti. Kültür evlerinde o yere ait türküleri çalıp keyifli bir zaman geçirdim ve insanların ciğere olan düşkünlükleri merak edip deneyimleyip ve sonucunda memnun kalmam.
K16	Diyarbakır'a gelmeden önce hiç endişem yoktu. Türkiye'de en merak ettiğim şehirlerden biriydi. Eğil, Ergani, Hilar mağarası ve makam dağı gibi yerleri gezdim. Tanıştığım birkaç abiyle beraber makam dağına gittim. Tanıştığım bir amcayla adını dahi duymadığım yazarlardan bahsetti ve saatlerce dinledim. Dalış yapmak için Eğil'e gelmeyi düşünüyorum. Türbelerini gezip onların hikayelerini dinledim.
K17	Aslında endişelenecek bir durumum söz konusu olmadı. Diyarbakır hakkında hep güzel şeyler duymuştum. Gastronomi kenti olduğunu düşünüyorum. Kalacak yer ve ulaşım konusunda inanılmaz kolaylıklar yaşadım.
K18	Hayır endişem yoktu. Etrafımdan bilgiler almadan ve o an yaşamak istedim, sürprizleri severim. Kültür şehri olan bu şehre aşık oldum.
K19	Diyarbakır'ı tehlikeli bir yer olarak anlatmışlardı. Bende çok merak ediyordum. Ama geldiğimde böyle bir şeyle karşılaşmadım. Yabancılara karşı sıcak bir halkı var. Güzel bir kültür deneyimi yaşadım.
K20	Televizyon ve internette gördüğüm kadarıyla batıya nazaran gelişmemiş bir kent olduğunu düşünüyordum ama öyle olmadığını görmek beni çok şaşırttı. Kendine has bir tınısı ve kültürü bulunan, gayet sıcak ve güvenilir bir şehir. Ayrıca insanları çok sıcak ve samimi istenilen her şeyin bulunabileceği modern ve otantikliğinin bir karması şeklinde ve daha iyilerini hak ettiğini düşünüyorum.
K21	Ülke dışı seyahatlerimde ailemin endişeleri oluyor bende gelmeden önce nasıl bir yerle karşılaşacağımı çok merak ediyordum. Diyarbakır'ı çok farklı buldum ve tarihi bir şehir. Surlarını çok beğendim, her tarafta farklı hanlarının olup ve oralarda yöreye ait içeceklerini ve yöresel yemeklerini tatmak benim için güzel bir deneyim oldu. Dilini bilmediğim insanlarla anlaşabildiğimi ve o sıcaklığı onlarda hissedebildim.

K22	Ailemin bu konuda sıkıntısı olmuyor hatta daha fazla yeri gezip görmemi istiyor. Kendi başımın çaresine bakabilmemi ve Diyarbakır'a gelmeden önce de herhangi endişeleri yoktu. Güzel tatlar deneyimledim, çok güzel yerlerini gezdim. Farklı bir kültürü öğrenmiş oldum.
K23	Benimde ailemin de endişeleri olmadı açıkçası ve geldiğime değdi diyebilirim. İnsanların bu kadar samimi ve cana yakın olmaları, baklavaları, kadayıfları, menengiç kahvelerinin tadı hepsi birbirinden harikaydı.
K24	Diyarbakır'a proje amaçlı geldim ve gelmeden önce herhangi bir endişem yoktu gelmeden önce kısa bir araştırma yapıp geldim ve çok merak ederek geldim. Çok farklı bir deneyim yaşamadım diyebilirim. Yöresel yemekleri tatma şansım oldu, içli köfte, kuru dolma gibi güzel yemeklerinden tattım. Ve halkının yabancılara karşı bu kadar cana yakın olması ve misafirperver olmaları beni çok mutlu etti.
K25	Terör endişelerinden dolayı korkularım vardı. Uçağın kaçırılabilceğinden, uçağa suikast düzenlenebileceğinden çok korktum. Aynı korkuları kara yolunda yaşadığım yolculukta dahi oldu. Ama düşündüğüm hiç bir şeyi yaşamadım. Diyarbakır'daki insanlar değerlerine çok bağlı bir toplum gelenekçi bir yapıya sahip olması benim çok hoşuma gitti. Özellikle teşekkür ettiğinizde ya da onlardan bir yardım istediğinizde "benim başım gözüm üstüne" sözü çok çok hoşuma gitti. Diyarbakır da yeni yapılaşma çerçevesinde binaların ve evlerin güzelliğine ve bu büyüklüğüne rağmen fiyatlarının çok ucuz olmasına şaşırdım. Gerçekten çok geniş ve ferah evlerde yaşıyorlar.
K26	Büyükşehir ve farklı bir kültür, tanımadığım insanlarla olmak bana dezavantaj oldu. Çünkü bunun zorluğunu bayağı yaşadım. Diyarbakır bana çok yönlülüğü kazandırdı. Farklı deneyimler ve tecrübeler edindim. Önyargılarım kırıldı. Mezopotamya'yı ve kadim eserlerini tanımak mutlu etti beni.
K27	Diyarbakır'a özgü korkularım ve endişelerim olmuyor. Her seyahatimde hırsızlık, kaza vs. olacağından dolayı oluyor. Diyarbakır'a geldiğim zaman nasıl değiştiğini, geliştiğini görmek beni çok mutlu ediyor. Kültürü ve tarihi çok zengin ve dünyaya bakış açısı çok farklı Bir yandan da dışarıdan gelen

baskı ve önyargılarla boğuşmak zorunda olmaları üzücü bir durum.
--

Tablo 10’da kadınların Diyarbakır’a gelmeden önceki endişeleri ve kazandıkları deneyimleri ortaya koyulmuştur. Genel olarak kadınlar Diyarbakır’a gelmeden önce herhangi bir endişelerinin olmadığını dile getirdiler. Sosyal medyanın, televizyon haberlerinin ve etraftaki insanların yanlış bilgilerinden dolayı bazı kadınlarda korku ve endişe oluşmuştur. Toplumun Diyarbakır’ı olumsuz bir şekilde ve kulaktan doğma bilgilerinden dolayı kadınlarda farklı düşünceler yaratmış olmasına rağmen gelen 27 kadın anlatılanların hepsinin tam tersi olduğunu dile getirmişlerdir. Kadınların Diyarbakır ile ilgili görüşlerine bakıldığında sadece birinin “insanlarının sert olduğunu söyleyen bir katılımcı” (K5) bulunmaktadır. Bunun sebebi de kısa süreliğine edindiği gözlemlerdir. Kadınların Diyarbakır da yaşadıkları deneyimleri sonucunda; tarihi bir şehir olduğunu, gastronomi konusunda zengin olduğunu, halkının sıcakkanlı ve misafirperver olduklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 11. Yalnız Gezen Kadınların Motivasyon Kaynakları

K1	Kendini bulma	K3	Daha huzur verici ve tatmin edici
K1, K14, K20	Rahatlama	K4, K7, K11, K26	Özgüven
K12, K13, K25	Rutin hayattan kaçış	K4, K5, K6, K11, K14, K16, K21, K20, K27	Özgürleşme
K1, K2, K11, K14	Merak	K3, K26	Önyargı
K1, K3	Cesaret	K5, K8, K25	Kendini tanıma, kendini ispatlama
K2, K3, K4, K5, K6, K7,	Yeni insanları tanıma isteği	K5, K10, K22	Sınırların görülmesi ve aşılması

K8, K10, K13, K16, K21, K23, K26, K27			
K2, K23	Sosyalleşme	K4, K5, K26	Bakış açının genişlemesi
K13, K14, K24, K22	Bireysel karar verme	K3, K6, K7, K8, K9, K11, K15, K24, K22, K25, K27	Bağımsız olma (Bireysel seyahatin çekiciliği)
K7	Doğaçlama		

Tablo 11’de yalnız gezen kadınların motivasyon kaynakları ortaya koyulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda 18 tane motivasyon kaynağı ortaya çıkmıştır. Kadınların yalnız seyahat etmelerindeki en temel motivasyon kaynağı; yeni insanları tanıma isteği, özgürleşme ve bireysel seyahatin çekiciliğidir. “Dilini, dinini ve kültürünü bilmediğin bir ülkede insanlarla dost olabilmek bakış açısını inanılmaz genişletiyor. Dünya’nın senin evin olduğunu ve her noktasına adım atabileceğini fark ediyorsun (K5)”. “Yeni insanlarla tanışmak yolda tek iken daha kolay oluyor (K16)”. “Seyahat ederken farklı farklı insanlar tanyorum ve bu da güzel bir manzara da çekilmiş bir fotoğrafınızın hem olumlu hem de olumsuz şeyler hatırlatıyor (K3)”. “Yoldayken birçok insanla tanıştım ve tanıştığım kişiler mesleğimle ilgili iş tekliflerinde bile bulundular (K10)”. “Yalnız olduğunuz zamanlar da insanlarla daha kolay tanışma fırsatı buluyorsunuz ve insanlar sizinle iletişime geçme ve yardımcı olma konusunda daha rahat hissediyorlar kendilerini. Bu da benim daha fazla local insanla tanışmamı sağlıyor (K6)”. Bakıldığı üzere kadınların yalnız seyahatleri sırasında oluşan en temel motivasyon, yeni insanları tanımak ve tanıştıkları kişiler sayesinde daha çok seyahat etmek. Tanıştıkları her farklı birey sayesinde davet edilmek üzere farklı şehirlere hatta farklı ülkelere seyahat edilmekte ve bu da daha fazla yalnız seyahat etmeye teşvik etmektedir.

Tablo 12. Yalnız seyahate çıkma kararını verme

K1	Seyahatim de biraz tereddüt ettim ama meraktan dolayı başladım diyebilirim. Tek başıma gezsem, gitsem yapabilir miyim? Yabancı ülkelerde dillerini kullanabilir miyim? Ama sonunda karar verip çıktım yola ve hiçbir tereddüt yaşamadım ve böyle devam ediyor.
K2	İlk uzun seyahatime çıktığımda biraz korkmuştum ama aslında korkulacak bir şeyin olmadığına farkına vardım. Kadın olarak tek başına seyahat etmek aslında o kadar da korkulacak bir şey olmayacağına farkına vardım.
K3	İlk gerçek anlamda seyahatimi otostop çekerek yaptım ve ciddi anlamda seyahat etmek bağımlılık yaptı. Zaten kafamda şehir şehir gezmek vardı. Hep düşünürdüm ve cesaret edemezdim. Bir sabah kalkıp düşünmeden nereye gideceğimi bilmeden seyahate çıktım. Sonra her hafta sonu yalnız seyahat etmeye başladım.
K4	Yeni yerleri görmek her zaman benim ilk tercihlerim arasında olmuştur. Bu yüzden fırsat buldukça her an seyahat ediyorum.
K5	İlk seyahat deneyimim, 10 yaşında iken Amerika'ya ablamın yanına gitmekti. Daha sonra üniversitenin ilk yılında tekrar Amerika'ya hem gezmek hem de dil eğitimi için tek başıma gittim. Tek başına hayatta kalmayı, sınırlarımı aşabilmeyi öğrendiğim zaman seyahat etmeye başladım.
K6	Kendimi özgür hissettiğim için yalnız seyahat etmeye karar verdim.
K7	Çocukluğumdan bu yana durağan olmadım sürekli yeni insanlar ve yeni yerler görme merakım sayesinde denilebilir.
K8	Hedeflerimin arasında hep Türkiye ve Dünya'yı gezmek vardı. Bir yerden başlamak lazım diyip her bulduğum tatilde ülkeyi gezmeye başladım. Gezdikçe yeni yerler keşfederek daha çok seyahat etmeye başladım ve daha motive oldum. Çok gezen daha çok öğreniyor.
K9	Sırtçantamla seyahat etmeye başladığımda 19 yaşındaydım. Kendi başımın çaresine bakabilirim dedim ve yola çıktım.
K10	Manisalıyım ve İzmir'e yakın olduğu için küçük yaşlarda otostopla İzmir'e gidip gelirdim. Yeni yerleri görmeyi çok istiyordum. Üniversite yıllarında daha çok gezip ve otostopla seyahate devam ettim.

K11	Şehirlerin mutfağını, tarihini, turistik yerlerini merak ettiğim için seyahate çıkmaya karar verdim.
K12	Yoğun işlerden dolayı ve yalnız kalmak istediğim zaman seyahate çıkmaya karar verdim. Seyahat etmeye kendimi şartlandırdım ve haftaya çok daha dinç bir ruhla başlamak bana çok iyi geldi.
K13	İlk seyahate karar verişim, artık büyüdüm ve yalnız hareket etmeliyim düşüncesiyle olmuştu. Genelde seyahatlerimi arkadaşlarımla toplu yapardım sonra artık tek başıma seyahat edip bağımsız olmayı tercih ettim ve böylelikle daha iyi hissettim. Birazda aileden kaçış ilk başlarda çok heyecanlıydı tabi alıştıktan sonra daha farklı heyecanları oluyor.
K14	Çok uzun yıllar önce çıkmaya karar vermiştim ve bu da insana bağımlılık yaptı. Her fırsatta yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak isteği oldu.
K15	Yalnız kalmayı istediğim her vakitte yalnız seyahate çıkarım.
K16	Kötü bir dönemden geçiyordum istifalar, şehir değişiklikleri derken sorgulamaya başladım. Ardından neden hayallerini yaşamak varken acı çekiyorum deyip yollara attım kendimi.
K17	Her tatil fırsatlarında mevsim ve saat fark etmeksizin seyahate çıkarım. Tatil olsunda yeter.
K18	Vize, final sonrası seyahatimin vakti geldi diyip yollara düşüyorum.
K19	Havanın güzel olduğu zaman seyahat etmeye karar veriyorum.
K20	Çok bunaldığım ve yorulduğumu hissettiğim anda vakti geldi diyorum.
K21	Yalnız kalmak istediğim zaman seyahate çıkarım ve her seyahatim sırasında kendimi buluyorum ve enerjim yerine geliyor diyebilirim.
K22	Herhangi biriyle yapılan seyahatlerde hiçbir tat almadığının farkına vardım ve artık tek başıma seyahat edip ve daha fazla tat aldığının farkına vardım.
K23	Arkadaş ortamından kendimi soyutlamak için, yaşadığım durumdan dolayı diyebiliriz.
K24	Aslında tesadüfi gelişti diyebilirim arkadaşımın işi çıktığından dolayı yalnız seyahat etmek zorunda kaldım ve bağımlılık yaptı diyebilirim.
K25	Başkasıyla yaptığım seyahatlerden sıkıldığım için yalnız seyahat etmeye başladım.
K26	Psikolojik olarak ruhumun dinlenmesi gereğini hissettiğim bir gün yalnız

	kalıp zaman geçirmek istediğim zaman seyahate çıkmaya karar verdim.
K27	Yalnız seyahat etmek özgürce ve kararlarını engelleyen veya kısıtlayan birinin olmaması. Böylelikle daha çok benim ilgi alanıma giren yerleri gezip görmek kimseye bağlı kalmamak ve daha çok aktivitelere katılmam.

Tablo 12’de kadınların ‘‘yalnız seyahat etmeye nasıl karar verdiniz’’ sorusuna kadınlar; yalnız kalma istekleri, başkalarıyla yaptıkları seyahatlerde özgürlüklerinin sınırlandırıldığını, kendi ayakları üzerinde durmak istemeleri, kendi sınırlarını aşabilmeyi, yalnız seyahatlerinde daha iyi verim aldıklarını ve seyahat etmenin bağımlılık yaptığını öne sürerek yalnız seyahate çıkmaya karar vermişlerdir.

Katılımcıların ‘‘Yalnız seyahat etmek tercih mi zorunluluk mu? ’’ sorusuna kadınların 20’si kendi tercihlerinin olduğunu (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K14, K13, K15, K16, K17, K19, K20, K21, K23, K24, K26, K27) söylemiştir. Geri kalan kadınların da bazen tercih bazen de zorunluluk olduğunu (K11, K12, K18, K22, K25) söylemiştir.

Katılımcıların ‘‘Seyahatleriniz sırasında olumsuz bir durumla karşılaştığınızda nasıl başa çıkarsınız?’’ sorusuna kadınların hepsinin soğukkanlı davranıp başlarının çaresine bakabileceklerini ve buldukları yerden yardım çağıracaklarını söylemişlerdir.

Tartışma

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde literatürde daha önce yapılan araştırmalarla birçok paralel sonuçlara sahip olduğu görülmektedir. Yürütülen araştırma sonucunda, kadınların kendilerini ve kimlik arayışlarını yalnız seyahat ederken buldukları ortaya çıkmaktadır. Bu durum Myers (2010)'in yaptığı araştırmada da grldği gibi kadınların kişisel ve kimlik gelişimi için seyahat yoluyla kendilerine daha çok zaman yaratarak ya da yaşamlarını kendi kendilerine yansıtılabilmek için zaman bulmaları sonucu ile örtüşmektedir. Wilson ve Harris (2006)'in de yaptığı araştırmada başkalarıyla bağlantı, global arkadaşlık ve kendini güçlendirme gibi sonuçlar Araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Wilson ve Little (2008)'in yaptığı araştırmada kadınların giderek yurtdışına seyahat etmeyi tercih ettikleri; yapılan araştırma sonucunda Türkiye'deki kadınların da yalnız seyahat ederek dünyayı tek başlarına gezdikleri ya da gezmek istedikleri görülmektedir.

Wilson (2004)'in araştırmasında Avusturyalı yalnız gezen kadınların Hindistan, İşpanya, Mısır, İtalya ve Türkiye gibi ülkelerde olumsuz deneyim olarak, taciz gibi olayları yaşandığı ve bu olayların kadınların seyahatlerini sınırlandırdığı belirtilmiştir. Tezin Türkiye'ye ilişkin araştırmasının bulgularında kadınların, olumsuz deneyim bağlamında özellikle taciz olayları yaşadığı ve bundan duydukları rahatsızlık tespit edilmiştir.

Tezin önemli bulgularından biri de kadınların yaşadıkları olumsuz deneyim ya da yalnızken oluşan olumsuz durumlar olmasına rağmen bunun gelecekte yalnız seyahat etmeye engel olmayacağını dile getirmeleridir ki Seow ve Brown (2018)'in yaptığı araştırma sonucunda da kadınlar karşılaştıkları birçok zorluklar olmasına rağmen bu faktörlerin hiçbirinin gelecekte yalnız seyahat etmelerine bir engel teşkil etmeyeceğini söylemişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Bu konu araştırıldığında kadınların yalnız seyahat ederken daha motive oldukları ve daha farklı deneyimler edindikleri görülmektedir. Aynı zamanda farklı insanlarla tanışıp farklı kültürleri öğrenmeleri de önemlidir.

Yalnız seyahat etmek denilince etrafımızdaki herkes önyargılı yaklaşmaktadır. Kadın başına tek yollarda nasıl olacak, ya başına bir şey gelirse gibi sözler duyulmaktadır. Yalnız seyahatler sırasında sadece olumlu deneyimler yaşanmamakta olumsuz deneyimlerde yaşanmaktadır. Arkadaşlarınızla ya da grupla çıktığınız seyahatlerde bile muhakkak birçok olumsuz durumlarla karşı karşıya gelinmektedir.

Bir ya da birden fazla kişiyle yapılan seyahatlerden sıkılan toplumun, yalnız seyahat etmeye başlamış ve bununla beraber yalnız seyahatte artış olmuştur. Kadınlar yalnız seyahatleri sırasında kendilerini daha özgür, kimseye bağlı kalmama ve yeni insanları tanıma isteği gibi durumlardan dolayı yalnız seyahat etmeyi tercih etmektedirler. Toplu ya da herhangi biriyle seyahat ettiğimiz sırada başkalarının istekleriyle, istedikleri saatte ya da onların gitmek istediği yerlere gidilmektedir. Birbirlerine ayak uydurmak zorunda kalınmaktadır. Halbuki yalnız seyahat edildiği zamanlarda tek başına karar verilir. Örneğin; bir şairin müzesine gidip orada saatlerce kalıp bir şairin şiirlerini okuyarak o anın tadı çıkarılabilmektedir. Bireysel verilen her kararda kadınların kendilerini daha iyi hissettikleri ve bu sebeple yalnız seyahat etmekte oldukları görülmektedir.

Yapılan araştırmalar sonucunda kadınların partner, eş ya da arkadaş grupları gibi topluluklarla yapılmayarak yalnız seyahat etmeyi tercih ettiğini göstermektedir. Buna bağlı olarak bakıldığında görüşme yapılan kadınların hepsinde yalnız seyahatleri sırasında daha çabuk insanlara iletişime geçildiği, kendilerini daha özgür hissettiklerini yalnızken kendilerini daha iyi motive edip deşarj ettikleri görülmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda kadınların yalnız seyahat etme eğilimlerinde artış olduğu tespit edilmiş; kadınların neden yalnız seyahat ettiklerinin ve yalnız seyahat ederken kazandıkları deneyimler ve motivasyon kaynakları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Yalnız seyahat eden kadınlar, turizm endüstrisi içinde büyüyen bir pazar payını da temsil etmektedirler. Bununla beraber turizme katılan

turist profillerine göre daha farklı bir motivasyonla hareket ettikleri ve deneyimlerinin de farklı yansımaları olduğu görülmektedir.

Yalnız seyahat etmek isteyen kadınların teşvik edilmesi önemlidir. Yaşanan olumsuz olaylara ilişkin çözüm yolları geliştirilmeli ve eksikliklerin özellikle deneyim boyutunda giderilmesi için çalışılmalıdır. Turizm sektörünün yalnız gezen kadınlara ilişkin bireysel ve toplu seyahatler açısından tesis, olanak, hizmet vb. gibi alanlarda düzenlemeler yapması sürece katkı sağlayacaktır. Ancak sınırlılıkların azaltılmasında eğitimsel, toplumsal, kültürel, geleneksel algılarla ilgili iyileştirmeler olması ve bunun için de konunun bütünsel ele alınması gerektiği görülmektedir.

Tez, spesifik olarak Diyarbakır'ı ziyaret eden yalnız seyahat eden kadınlarla sınırlı olup daha genel ve yaygınlaştırılabilir değerlendirmeler açısından araştırmaların farklı ölçek ve zamanlarda yenilenmesi; yalnız gezen kadınlar üzerine daha fazla çalışma yapılması gerektiği açıktır. Yalnız gezen kadınlar açısından motivasyonların, psikolojik, toplumsal ve sosyo-kültürel boyutları olduğu öngörülebilir. Bu nedenle bundan sonraki çalışmalarda yalnız gezen kadınların seyahat motivasyonlarını ilişkilendirecek çalışmalar yürütülmesi, kuramsal alanı da geliştirecektir.

KAYNAKLAR

- Baloğlu, Ő. ve Uysal, M. (1996). Market Segments of Push and Pull Motivations: A Canonical Correlation Approach, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 8(3), ss. 32-38.
- Boswijk, A., Thijssen, T., Peelen, E. (2005). *A New Perspective on the Experience Economy: Meaningful Experiences*, Pearson Education.Amsterdam.
- Brown, L., Osman, H. (2016). The female tourist experience in Egypt as an Islamic destination, *Annals of Tourism Research*, 63, 12-22.
- Cai, L. A., Combrink, T. E. (2000). Japanese female travelers- a unique outbound market, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 5:1, 16-24.
- Chiang, C. Y., Jogaratnam, G. (2005). Why do women travel solo for purposes of leisure?, *Journal of Vacation Marketing*, 12(1), 59- 70.
- Cohen, E. (1972). Towards Sociology of International Tourism. *Social Research*, 23(2), 221-232.
- Chon, K. S. (1989), Understanding Recreational Traveler's Motivation, Attitude and Satisfaction. *The Tourist Review*, 44(1): ss. 3-6.
- Crick-Furman, D. ve Prentice, R. (2000). Modeling tourists' multiple values. *Annals of Tourism Research*, 27(1), 69-92.
- Crompton, J. L. (1979), Motivations for Pleasure Vacations, *Annals of Tourism Research*, 6(4), ss. 408-424.
- Çağlar, Z. (2018). Unesco Dünya Miras Listelerinin Turizme Etkisi: Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Örneği. Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
- Çelik, Y. (2008). Diyarbakır Surlarında Hayvan Figürleri. Tc Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı Klasik Arkeoloji Programı Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
- Dann, G. M. (1981). Tourist motivation an appraisal. *Annals of Tourism Research*, 8(2), 187-219.
- Demir, Ő. Ő. (2010). Çekici Faktörlerin Destinasyon Seçimine Etkisi: Dalyan Örneği. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 10(3), 1041-1054.

- Doğan, H. Z. (2004). Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Doğan, İ. (2016). Bir İstanbul Hanımefendisinin Bursa Seyahati. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Durak, Ş. (2014). Tarihi Çevrelerde Sürdürülebilir Turizm Planlaması: Diyarbakır Tarihi Sur İçi Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi.
- Godfrey, J. (2011), “The Grass is Greener on The Other Side: What Motivates Backpackers To Leave Home and Why They Choose new Zeland as a Destination”, Doctoral Dissertation, University of Otago, New Zeland.
- Gnoth, J. (1997). Tourism Motivation and Expectation Formation. *Annals of Tourism Research*, 24(2), 283-304.
- Hacıoğlu, N. (2005). Turizm Pazarlaması. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- İpçioğlu, M. (2009). Gertrude Bell’in Anılarında Kanya. *Selçuk Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Konya, 250- 253.
- Jang, S., ve L. Cai (2002). Travel Motivations and Destination Choice: A Study of British Outbound Market. *Journal of Travel ve Tourism Marketing*, 13(3), 111-133.
- Jay, M. (2012). Deneyim Şarkıları: Evrensel Bir Tema Üzerine Modern Çeşitlemeler, Metis Yayınları, İstanbul.
- Jurowski, C. (2009). An Examination of the Four Realms of Tourism Experience Theory. *International Chrie Conference-Refereed Track, CHRIE Conference* 1-9.
- Jordan, F., Aitchison, C. (2008). Tourism and the sexualisation of the gaze: solo female tourists' experiences of gendered power, surveillance and embodiment. *Leisure Studies*, 27(3), 329 – 349.
- Jordan, F., Gibson, H.J. (2005). We're not stupid... but we'll not stay home either': Experiences of solo women travellers, *Article in Tourism Review International*, 9, 195-211.
- Kamel, J., A., Melo, A., M., Lopes De Souza, B., M., J., Lima M., B., De Mendonça Lopes, P., H., (2008). ” Experience Economy”, IV. Congresso Nacional De Excellencia Em Gestao.
- Karasar, N. (2016). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Nobel Yayınları, Ankara.

- Kim, J. H., Ritchie, J. R. B., McCormick, B. (2012). Development of a scale to measure memorable tourism experiences. *Journal of Travel Research*, 51(1), 12-25. *Tourism Analysis*, 15, 637-648.
- Koç, E. (2011). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri Global ve Yerel Yaklaşımlar*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Leaser, C., Beritelli, P., Riklin, T. (2007). Solo travel: Explorative insights from a mature market (Switzerland). *Tourism Travel and Research Association: Advancing Tourism Research Globally*, 57, 159-172.
- Lin, K. M. (2006). "An Examination Of The Relationship Between Experiential Marketing Strategy And Guests' Leisure Behavior In Taiwan Hot- Spring Hotels", Thesis For The Degree Of Doctor Of Sport Management United States Sports Academy.
- Mazzarol, T., ve G. Soutar (2002), Push-Pull Factors Influencing International Student Destination Choice. *The International Journal of Educational Management*, 16(2), 82-90.
- Morris, M. R., Teevan, J., Adamic, L. A. ve Ackerman, M. S. (2011). Culture Matters: A Survey Study of Social Q&A Behavior. *Icwsn*, 11, 409-416.
- McNamara, K., E., Prideaux, B. (2010). A Typology of Solo Independent Women Travellers. *International Journal of Tourism Research*, 12, 253-264.
- Myers, L. M. (2010). Women's Independent Travel Experiences in New Zealand. Unpublished Doctoral Thesis. University of Sunderland. 286 page.
- Nyaupane, Gyan P., Andereck, Kathleen L. (2008). Understanding Travel Constraints: Application and Extension of a Leisure Constraints Model. *Journal of Travel Research*, 46, 434.
- Necla, A. S. (2002). "19. Yüzyılda Yakındoğu'ya Giden İngiliz Kadın Sanatçılar", *Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu*, 525, İzmir.
- Oh, H., Fiore, A., Jeung, M. (2007). Measuring experience economy concepts: Tourism applications. *Journal of Travel Research*, 46(2), 119-132.
- Oh, H. C., Uysal, M. ve Weaver P. (1995). Product Bundles and Market Segments Based on Travel Motivations: A Canonical Correlation Approach. *International Journal of Hospitality Management*, 14(2), 123-137.

- Petkus, E. (2002). Enhancing the application of experiential marketing in the arts. *International Journal of Non-Profit and Voluntary Sector Marketing*, 9(1), 49-56.
- Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (1998). Welcome to the experience economy. *Harvard Business Review*, 76(4), 97-105.
- Pine, B. J., Gilmore, J. H. (1999). *The experience economy: Work is theatre and every business a stage*. Boston, MA: Harvard Business School.
- Pikkemaat, B. ve Weiermair, K. (2003). "The Aesthetic (Design) Orientated Customer in Tourism - Implications For Product Development", *EIASM 10th International Product Development Management Conference*, 825- 839.
- Pizam, A., Neumann, Y. ve Reichel, A. (1979). Tourist Satisfaction. *Annals of Tourism Research*, 6, 195-197.
- Prentice, R. C. (2004). Tourist Motivation and Typologies. In *A Companion to Tourism*, edited by A. Lew, M. Hall, and A. M. Williams. Oxford : Pergamon, pp. 261-79.
- Reisinger, Y. (2006). "Travel/Tourism: Spritual Experiences", içinde *Tourism Business Frontiers*, BUHALIS, D. ve C. COSTA (der.), Elsevier Ltd., UK.
- Rızaoğlu, B. (2012). *Turizm Davranışı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Seidman, İ., E. (1991). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. New York: Teachers College Press.
- Seow, D., Brown, L. (2018). The Solo Female Asian Tourist, *Current Issues in Tourism*, 21(10), 1187- 1206.
- Song, H. J., Lee, C. K., Park, J. A., Hwang, Y. H., Reisinger, Y. (2015). The influence of tourist experience on perceived value and satisfaction with temple stays: The experience economy theory. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 32(4), 401-415.
- Teran, E., H. (2014). Does travel provide transformation? Transformative travel experiences of gender perspectives: Latin American women in solo, independent and cross-cultural travel, Master Thesis, Student at Wageningen University, Wageningen, The Netherlands Department of Environmental Sciences Cultural Geography Chair Group MSc Leisure, Tourism and Environment.

- Tung, V. ve Ritchie, B. (2011). Exploring the essence of memorable tourism experiences. *Annals of Tourism Research*, 38(4), 1367-1386.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 24(543).
- Uysal, M. ve Hagan, L. (1993). Motivation of pleasure travel and tourism. *Encyclopedia of Hospitality and Tourism*, 21, 798-810.
- Uysal, M., Li, X., ve Sirakaya, E. (2008). Push-Pull Dynamics in Travel Decisions Haemoo Oh et all. (eds.) *Handbook Of Hospitality Marketing Management*, Oxford, Jordan Hill, 412-439.
- Valentina, G. (1989). The Geography of women's fear. *Area* 21, 385-390.
- Walls, A. R., Okumus, F., Wang, Y. ve Kwun, D., J., W. (2011). Understanding the consumer experience: An exploratory study of luxury hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 20(2), 166-197.
- Williams, A. (2006). Tourism and hospitality marketing: Fantasy, feeling and fun. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 18(6), 482-495.
- Wilson, E.C. 2004. A Journey of Her Own?: The Impact of Constraints on Women's Solo Travel. Unpublished Doctoral Thesis. Griffith University. 360 page.
- Wilson, E., Little, D.E. 2005. A 'Relative escape'? The Impact of constraints on women who travel solo. *Tourism Review International* 9, 155-174.
- Wilson, E., Harris, C. (2006). Meaningful travel: Women, independent travel and the search for self and meaning. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 54(2), 161-172.
- Wilson, E., Little, D.E. (2008). The Solo Female Travel Experience: Exploring the 'Geography of Women's Fear'. *Current Issues in Tourism*, 11(2), 167-186.
- Wootten, C.C., Friend, L., McIntosh, A. (2006). A discourse analysis of representational spaces: Writings of women independent traveller. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 54(1), 7-16.
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

İnternet Kaynakları

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b0dc94e20d598.77320850 (15. 11. 2018).

<http://www.yoldasin.com/gecmisten-gunumuze-gezgin-kadinlar/> (15. 11. 2018).

<https://www.biography.com/people/nellie-bly-9216680#sailing-around-the-world> (20.11.2018).

<https://www.reitix.com/Makaleler/isabella-Bird-Kimdir/ID=2286> (18.12.2018)

<https://bilimvegelecek.com.tr/index.php/2018./03/16/himalayarin-zirvelerine-kadinlara-oy-hakki-mucadelesini-tasidi-fanny-bullock-workman/> (18.12.2018).

<https://barbarahillary.com/about/> (18.12. 2018).

<http://gezginkadinlar.com/gezgin-kadinlar-kimdir/> (04.01.2019).

<https://www.baglar.bel.tr/tr/post/17640/diyarbakirin-tarihi> (06.01.2019).

<https://www.diyarbakirkulturturizm.org/Info/Details/Diyarbakir-Turizm-Potansiyeli/217> (29.05.2019).

<https://www.murat-karaca.com/turizm/kultursanatturizmi/diyarbakir.html> (29.05.2019).

<https://www.annielondonderry.com/learn.html> (02.06.2019).

<https://www.blackpast.org/african-american-history/hillary-barbara-1931/> (02.06.2019).

<https://www.google.com/amp/www.turkiyeturizm.com/service/amp/diyarbakirkultur-turizmi-ile-turist-cekiyor-56058h.htm> (02.06.2019).

<https://m.haberler.com/diyarbakir-da-turist-sayisindaki-artis-hiz-6800548-haberi/> (02.06.2019).

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Azize Burcu PEKİNER

Uyruğu : T.C.

Doğum Yeri ve Tarihi : Diyarbakır/ 12.06.1992

Telefon : 05467420100

Faks :

e-mail : burcupekiner@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Diyarbakır Anadolu Otelcilik ve Turizm Lisesi, Yenişehir, Diyarbakır	2010
Üniversite	: Mardin Artuklu Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Merkez, Mardin	2015
Yüksek Lisans	: Batman Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği, Merkez, Batman	2019